

1 Spôsobilosť leteckého personálu

Cieľ štúdia témy:

Zoznámiť poslucháčov s definíciami a všeobecnými ustanoveniami, preukazmi spôsobilosti a kvalifikácií pilotov, preukazmi spôsobilosti a kvalifikácií ostatných členov posádky, preukazmi spôsobilosti a kvalifikácií riadiacich letovej prevádzky, leteckého pozemného personálu, so zdravotnými a jazykovými požiadavkami pre jednotlivé letecké odbornosti.

Na základe tejto témy študent:

- pochopí spôsobilosť a certifikáciu jednotlivých leteckých odborností;
- bude vedieť jednoznačne určiť jednotlivé kvalifikácie pilotov, riadiacich letovej prevádzky, členov posádky a pozemného leteckého personálu;
- bude schopný vyhľadať aktuálne požiadavky pre jednotlivé typy kvalifikácií;
- leteckého personálu v súlade s platnou národnou i medzinárodnou legislatívou.

Hlavné body – pojmy k zapamätaniu:

- Preukazy spôsobilosti pilotov – LAPL, PPL, SPL, BPL, CPL, ATPL, IR;
- Preukazy spôsobilosti riadiaceho letovej prevádzky – žiak ATCO, ATCO;
- Kvalifikačné kategórie riadiaceho letovej prevádzky – ADV, ADI, APP, APS, ACP, ACS;
- Jazyková spôsobilosť.

Kľúčová slová:

- Certifikácia, preukaz spôsobilosti, kvalifikačná kategória, jazyková spôsobilosť, kvalifikačná doložka

Základná študijná literatúra:

- Annex 1 (ICAO)
- Part-FCL (EASA)
- L 1 Spôsobilosť leteckého personálu
- Regulation No. 2015/340 (ATCO Licences & Certificates)

1.1 Všeobecné ustanovenia o preukazoch spôsobilosti

Letecký personál tvorí letová posádka a ostatný personál.

Letová posádka:

- súkromný pilot letúnov, vzducholodí, vrtuľníkov alebo konvertoplánov;
- obchodný pilot letúnov, vzducholodí, vrtuľníkov alebo konvertoplánov;
- pilot viacčlennej posádky letúnov;
- dopravný pilot letúnov, vrtuľníkov alebo konvertoplánov;
- pilot vetroňov;
- pilot voľných balónov;
- letecký navigátor;
- palubný inžinier.

Ostatný personál:

- technik údržby lietadiel;
- riadiaci letovej prevádzky;
- dispečer letovej prevádzky;
- operátor leteckej stanice.

Medzi členov leteckého personálu patria aj žiaci-piloti, žiaci-palubní inžinieri, žiaci-leteckí navigátori, žiaci-dispečeri leteckej dopravy a žiaci-riadiaci.

Funkciu člena letovej posádky civilného letectva môže vykonávať len držiteľ platného preukazu spôsobilosti. Preukaz spôsobilosti musí byť vydaný štátom, kde je registrované lietadlo alebo iným zmluvným štátom ICAO a uznaný štátom, v registri ktorého je lietadlo zapísané.

Článok 29 Dohovoru o medzinárodnom civilnom letectve požaduje, aby členovia letovej posádky mali pri sebe príslušný preukaz spôsobilosti na palube každého lietadla, ktoré je zapojené v medzinárodnej leteckej prevádzke. Držiteľ preukazu spôsobilosti nesmie vykonávať iné činnosti, okrem tých, na ktoré je oprávnený týmto preukazom.

1.2 Preukazy spôsobilosti a kvalifikácie pilotov

1.2.1 Žiak-pilot

Žiak-pilot nesmie vykonávať samostatné lety, pokiaľ nie je pod dohľadom oprávneného letového inštruktora, alebo nemá na to od neho súhlas. Žiak-pilot nesmie vykonávať samostatné medzinárodné lety, ak to neumožňuje dohoda medzi zmluvnými štátmi, ktorých sa to týka.

Žiak-pilot vetroňov môže byť zaradený do praktického výcviku, keď dosiahne vek 15 rokov. Samostatné lety môže vykonávať až po dosiahnutí veku 16 rokov. U ostatných odborných

skupín leteckého personálu je možné zaradiť do praktického výcviku len osoby, ktoré dosiahli vek stanovený pre príslušnú odbornú skupinu, na ktorú je výcvik zameraný.

Žiak-pilot nesmie vykonávať samostatné lety, kým nie je držiteľom platného osvedčenia zdravotnej spôsobilosti aspoň 2. triedy.

1.2.2 LAPL – Preukaz spôsobilosti pilota ľahkých lietadiel

Žiadatelia o LAPL musia mať:

- v prípade letúnov a vrtuľníkov najmenej 17 rokov;
- v prípade vetroňov a balónov najmenej 16 rokov.

LAPL na letúny oprávňuje držiteľa vykonávať funkciu veliaceho pilota (PIC) na jednomotorových piestových letúnoch (pozemných) alebo turistických motorových klzákoch (TMG) s maximálnou osvedčenou vzletovou hmotnosťou nie väčšou ako 2 000 kg, prepravujúcich najviac 3 cestujúcich, pričom na palube lietadla nikdy nie je viac osôb ako 4.

Držitelia LAPL(A) smú po vydaní preukazu spôsobilosti prepravovať cestujúcich iba po nalietaní 10 hodín letového času vo funkcii veliaceho pilota (PIC) na letúnoch alebo turistických motorových klzákoch.

LAPL oprávňuje držiteľa vykonávať bez odplaty funkciu veliaceho pilota (PIC) v neobchodnej prevádzke na lietadle príslušnej kategórie.

1.2.2.1 LAPL(A) - Preukaz spôsobilosti pilota ľahkých lietadiel na letúny

Žiadatelia o LAPL(A) absolvujú najmenej:

- 30 hodín letového výcviku na letúnoch alebo turistických motorových klzákoch;
- 15 hodín letu s inštruktorom v triede, v akej sa bude vykonávať praktická skúška;
- 6 hodín samostatného letu pod dohľadom;
- 3 hodiny samostatného preletu s minimálne 1 preletom do vzdialenosti aspoň 150 km (80 NM), počas ktorého sa uskutoční 1 pristátie s úplným zastavením na inom letisku, ako bolo letisko odletu.

1.2.2.2 LAPL(H) - Preukaz spôsobilosti pilota ľahkých lietadiel na vrtuľníky

Žiadatelia o LAPL(H) absolvujú najmenej:

- 40 hodín letového výcviku na vrtuľníkoch, z toho najmenej 35 hodín na vrtuľníku rovnakého typu, na akom sa bude vykonávať praktická skúška;
- 20 hodín letu s inštruktorom;
- 10 hodín samostatného letu pod dohľadom;
- 5 hodín samostatného preletu s minimálne 1 preletom do vzdialenosti aspoň 150 km (80 NM), počas ktorého sa uskutoční 1 pristátie s úplným zastavením na inom letisku, ako bolo letisko odletu.

1.2.2.3 LAPL(S) - Preukaz spôsobilosti pilota ľahkých lietadiel na vetrone

LAPL na vetrone oprávňuje držiteľa vykonávať funkciu veliaceho pilota (PIC) na vetroňoch a motorových vetroňoch. Na uplatňovanie oprávnení na turistických motorových klzákoch (TMG).

Držitelia LAPL(S) smú po vydaní preukazu spôsobilosti prepravovať cestujúcich iba po nalietaní 10 hodín letového času alebo absolvovaní 30 vzletov vo funkcii veliaceho pilota (PIC) na vetroňoch alebo motorových vetroňoch.

Žiadatelia o LAPL(S) absolvujú najmenej:

- 15 hodín letového výcviku na vetroňoch alebo motorových vetroňoch (Z 15 hodín požadovaných v turistickom motorovom klzáku sa môže vykonať najviac 7 hodín);
- 10 hodín letu s inštruktorom;
- 2 hodiny samostatného letu pod dohľadom;
- 45 vzletov a pristátí;
- 1 samostatný prelet do vzdialenosti aspoň 50 km (27 NM), alebo 1 prelet s inštruktorom do vzdialenosti aspoň 100 km (55 NM).

1.2.2.4 LAPL(S) – Rozšírenie oprávnenie na turistické motorové klzáky (TMG)

Oprávnenia LAPL(S) sa rozširia na turistické motorové klzáky (TMG), keď pilot absolvuje vo výcvikovej organizácii na základe vyhlásenia alebo organizácii schválenej na výcvik aspoň:

- 6 hodín letového výcviku na turistických motorových klzákoch;
- 4 hodiny letu s inštruktorom;
- 1 samostatný prelet do vzdialenosti aspoň 150 km (80 NM), počas ktorého sa uskutoční 1 pristátie s úplným zastavením na inom letisku, ako bolo letisko odletu.

1.2.2.5 LAPL(B) - Preukaz spôsobilosti pilota ľahkých lietadiel na balóny

Preukaz LAPL na balóny oprávňuje držiteľa vykonávať funkciu veliaceho pilota (PIC) na teplovzdušných balónoch alebo teplovzdušných vzducholodiach s maximálnym objemom obalu 3 400 m³ alebo na plynových balónoch s maximálnym objemom obalu 1 260 m³ prepravujúcich najviac troch cestujúcich, pričom na palube balóna nikdy nie je viac osôb ako 4.

Žiadatelia o LAPL(B) absolvujú najmenej:

- 16 hodín letového výcviku na balónoch rovnakej triedy;
- 12 hodín letu s inštruktorom;
- 10 naplnení a 20 vzletov a pristátí;
- 1 samostatný let pod dohľadom s časom letu najmenej 30 minút.

1.2.2.6 LAPL(B) – Rozšírenie oprávnení na lety v ukotvených balónoch

Oprávnenia LAPL(B) sú obmedzené na lety vo voľných balónoch. Toto obmedzenie sa môže zrušiť, ak pilot absolvuje najmenej 3 výcvikové lety v ukotvených balónoch. Absolvovanie doplnkového výcviku sa zapíše do denníka a podpíše ho inštruktor. Na zachovanie tohto oprávnenia musia piloti absolvovať najmenej 2 lety v ukotvených balónoch počas predchádzajúcich 24 mesiacov.

1.2.2.7 LAPL(B) – Rozšírenie oprávnení na ďalšie triedy balónov

Oprávnenia LAPL(B) sú obmedzené na triedu balóna, na ktorom žiadateľ vykonal praktickú skúšku. Toto obmedzenie sa môže zrušiť, ak pilot absolvuje vo výcvikovej organizácii na základe vyhlásenia alebo v organizácii schválenej na výcvik v balónoch inej triedy aspoň:

- 5 výcvikových letov s inštruktorom alebo;
- 5 hodín letu s inštruktorom v prípade, že chce oprávnenia LAPL(B) na teplotvzdušné balóny rozšíriť na teplotvzdušné vzducholode.

1.2.3 PPL – Preukaz spôsobilosti súkromného pilota

Žiadateľ o PPL musia mať:

- najmenej 17 rokov;
- najmenej 16 rokov ak ide o BPL alebo SPL.

Žiadatelia o BPL, SPL alebo PPL absolvujú výcvikový kurz vo výcvikovej organizácii na základe vyhlásenia, alebo v organizácii schválenej na výcvik. Kurz zahŕňa teoretickú výučbu a letový výcvik zodpovedajúce oprávneniam BPL, SPL alebo PPL, o ktoré sa žiada. Teoretickú výučbu a letový výcvik je možné absolvovať v inej výcvikovej organizácii na základe vyhlásenia alebo v organizácii schválenej na výcvik ako v tej, v ktorej žiadatelia začali svoj výcvik.

Na základe záverov z odborného vyšetrovania leteckých nehôd a incidentov a s cieľom zamedzenia ďalších leteckých nehôd, letecký úrad odporúča prevádzkovateľom lietadiel obmedziť oprávnenie súkromných pilotov vykonávať lety s inými osobami na palube celkovým počtom 200 hodín nalietaných na danom type, z toho sólo lety minimálne 100 hodín.

1.2.3.1 PPL(A) - Preukaz spôsobilosti súkromného pilota letúnov

PPL(A) oprávňuje držiteľa vykonávať bez odplaty funkciu veliaceho pilota (PIC) alebo druhého pilota na letúnoch, alebo turistických motorových klzákoch (TMG) v neobchodnej prevádzke.

Držiteľ PPL(A) s oprávneniami inštruktora alebo examinátora môže prijať odplatu za:

- poskytovanie letového výcviku pre získanie LAPL(A) alebo PPL(A);
- vykonávanie praktických skúšok a preskúšaní odbornej spôsobilosti pre získanie týchto preukazov spôsobilosti;
- výcvik, skúšanie a kontrolu pre kvalifikačné kategórie alebo osvedčenia pripojené k týmto preukazom spôsobilosti.

Žiadatelia o preukaz PPL(A) absolvujú najmenej:

- 45 hodín letového výcviku na letúnoch alebo na TMG, z toho 5 hodín môžu vykonať vo výcvikovom zariadení na simuláciu letu (FSTD);
- 25 hodín letu s inštruktorom;
- 10 hodín samostatného letu pod dohľadom;
- 5 hodín samostatného preletu s minimálne 1 preletom do vzdialenosti aspoň 270 km (150 NM), počas ktorého sa uskutočnia pristátia s úplným zastavením na dvoch letiskách odlišných od letiska odletu.

Žiadatelia o preukaz PPL(A), ktorí sú držiteľmi LAPL(A) absolvujú najmenej:

- 15 hodín letu na letúnoch;
- 10 hodín v rámci výcvikového kurzu;
- 4 hodiny samostatného času letu pod dohľadom;
- 2 hodiny samostatného preletu s minimálne jedným preletom do vzdialenosti aspoň 270 km (150 NM), počas ktorého sa uskutočnia pristátia s úplným zastavením na dvoch letiskách odlišných od letiska odletu.

Žiadatelia o preukaz PPL(A), ktorí sú držiteľmi LAPL(S) alebo SPL s rozšírením na turistický motorový klzák absolvujú najmenej:

- 24 hodín letu na turistickom motorovom klzáku a
- 15 hodín letového výcviku na letúnoch v rámci výcvikového kurzu.

1.2.3.2 PPL(H) preukaz spôsobilosti súkromného pilota vrtuľníkov

PPL(H) oprávňuje držiteľa vykonávať bez odplaty funkciu veliaceho pilota (PIC) alebo druhého pilota na vrtuľníkoch v neobchodnej prevádzke.

Držiteľ PPL(H) s oprávneniami inštruktora alebo examinátora môže prijať odplatu za:

- poskytovanie letového výcviku pre získanie LAPL(H) alebo PPL(H);
- vykonávanie praktických skúšok a preskúšaní odbornej spôsobilosti pre získanie týchto preukazov spôsobilosti;
- výcvik, skúšanie a kontrolu pre kvalifikačné kategórie a osvedčenia pripojené k týmto preukazom spôsobilosti.

Žiadatelia o PPL(H) absolvujú najmenej:

- 45 hodín letového výcviku na vrtuľníkoch, z toho 5 hodín môžu vykonať v trenažéri letových a navigačných postupov (FNPT) alebo v letovom simulátore (FFS);
- 25 hodín letu s inštruktorom;
- 10 hodín samostatného letu pod dohľadom;
- 5 hodín samostatného preletu s minimálne 1 preletom do vzdialenosti aspoň 185 km (100 NM), počas ktorého sa uskutočnia pristátia s úplným zastavením na dvoch letiskách odlišných od letiska odletu;
- 35 zo 45 hodín letového výcviku sa musí vykonať na vrtuľníkoch rovnakého typu, ako sa použije pri praktickej skúške.

Žiadatelia o PPL(H), ktorí sú držiteľmi LAPL(H) absolvujú najmenej:

- 5 hodín letu s inštruktorom;
- 1 samostatný prelet pod dohľadom do vzdialenosti aspoň 185 km (100 NM), počas ktorého sa uskutočnia pristátia s úplným zastavením na dvoch letiskách odlišných od letiska odletu.

1.2.3.3 PPL(As) preukaz spôsobilosti súkromného pilota vzducholodí

PPL(As) oprávňuje držiteľa vykonávať bez odplaty funkciu veliaceho pilota (PIC) alebo druhého pilota na vzducholodiach v neobchodnej prevádzke.

Držiteľ PPL(As) s oprávneniami inštruktora alebo examinátora môže prijať odplatu za:

- poskytovanie letového výcviku pre získanie PPL(As);
- vykonávanie praktických skúšok a preskúšaní odbornej spôsobilosti pre získanie tohto preukazu spôsobilosti;
- výcvik, skúšanie a kontrolu pre kvalifikačné kategórie alebo osvedčenia pripojené k týmto preukazom spôsobilosti.

Žiadatelia o PPL(As) absolvujú najmenej:

- 35 hodín letového výcviku na vzducholodiach, z toho 5 hodín môžu vykonať vo výcvikovom zariadení na simuláciu letu (FSTD);
- 25 hodín letu s inštruktorom;
- 3 hodiny preletu s inštruktorom;
- 1 hodinu preletu do vzdialenosti aspoň 65 km (35 NM);
- 3 hodiny výcviku letu podľa prístrojov;
- 8 vzletov a pristátí na letisku vrátane postupov ukotvenia pri stožiarí a odpútania od stožiarí;
- 8 hodín samostatného letu pod dohľadom.

1.2.4 SPL – Preukaz spôsobilosti pilota vetroňa

Preukaz spôsobilosti SPL na vetrone oprávňuje držiteľa vykonávať funkciu veliaceho pilota (PIC) na vetroňoch a motorových vetroňoch.

Držiteľ SPL:

- môže prepravovať cestujúcich, až keď po vydaní preukazu spôsobilosti absolvujú najmenej 10 hodín letu alebo 30 vzletov vo funkcii veliaceho pilota (PIC) na vetroňoch alebo motorových vetroňoch;
- musí vykonávať činnosti v neobchodnej prevádzke bez odplaty, a to až do dosiahnutia veku 18 rokov a do absolvovania najmenej 75 hodín letu alebo 200 vzletov vo funkcii veliaceho pilota (PIC) na vetroňoch alebo motorových vetroňoch po vydaní preukazu spôsobilosti.

Držiteľ SPL s oprávneniami inštruktora alebo examinátora prijať odplatu za:

- poskytovanie letového výcviku pre získanie LAPL(S) alebo SPL;
- vykonávanie praktických skúšok a preskúšaní odbornej spôsobilosti na získanie týchto preukazov spôsobilosti;
- výcvik, skúšanie a kontrolu pre kvalifikačné kategórie a osvedčenia pripojené k týmto preukazom spôsobilosti.

Žiadatelia o SPL absolvujú najmenej:

- 15 hodín letového výcviku na vetroňoch alebo motorových vetroňoch.

Žiadatelia o SPL, ktorí sú držiteľmi LAPL(S):

- dostanú plný zápočet vo vzťahu k požiadavkám na vydanie SPL.

1.2.5 BPL – Preukaz spôsobilosti pilota balóna

BPL oprávňuje držiteľa vykonávať funkciu veliaceho pilota (PIC) na balónoch. Oprávnenia BPL sú obmedzené na lety vo voľných balónoch.

Oprávnenie držiteľov BPL je obmedzené len na vykonávanie činností v neobchodnej prevádzke bez odplaty, a to až kým:

- nedosiahnu vek 18 rokov;
- neabsolvujú 50 hodín letu a 50 vzletov a pristátí vo funkcii veliaceho pilota (PIC) na balónoch.

Držiteľ BPL s oprávneniami inštruktora alebo examinátora prijíma odplatu za:

- poskytovanie letového výcviku pre získanie LAPL(B) alebo BPL;
- vykonávanie praktických skúšok a preskúšaní odbornej spôsobilosti na získanie týchto preukazov spôsobilosti;
- výcvik, skúšanie a kontrolu pre kvalifikačné kategórie a osvedčenia pripojené k týmto preukazom spôsobilosti.

Žiadatelia o BPL absolvujú najmenej:

- 16 hodín letového výcviku na balónoch rovnakej triedy a skupiny;
- 12 hodín letu s inštruktorom;
- 10 naplnení a 20 vzletov a pristátí a
- 1 samostatný let pod dohľadom s časom letu najmenej 30 minút.

Žiadatelia o BPL, ktorí sú držiteľmi LAPL(B):

- dostanú plný zápočet vo vzťahu k požiadavkám na vydanie BPL.

1.2.5.1 BPL – Rozšírenie oprávnení na ďalšiu triedu alebo skupinu balónov

Oprávnenia BPL sú obmedzené na triedu a skupinu balónov, na akom žiadateľ vykonal praktickú skúšku. V prípade rozšírenia na inú skupinu v rámci tej istej triedy balónov absolvuje najmenej:

- 2 výcvikové lety v balóne príslušnej skupiny a
- 100 hodín (PIC) pre balóny s objemom obalu od 3 401 m³ do 6 000 m³;
- 200 hodín (PIC) pre balóny s objemom obalu od 6 001 m³ do 10 500 m³;
- 300 hodín (PIC) pre balóny s objemom obalu väčším ako 10 500 m³;
- 50 hodín (PIC) pre plynové balóny s objemom obalu väčším ako 1 260 m³.

1.2.6 CPL – Preukaz spôsobilosti obchodného pilota

Žiadateľ o CPL musí mať:

- najmenej 18 rokov.

CPL oprávňuje držiteľa v rámci príslušnej kategórie lietadiel:

- uplatňovať všetky oprávnenia držiteľa LAPL a PPL;
- vykonávať funkciu veliaceho pilota (PIC) alebo druhého pilota na ľubovoľných lietadlách v inej prevádzke, ako je obchodná letecká doprava;

- vykonávať funkciu veliaceho pilota (PIC) v obchodnej leteckej doprave na ľubovoľných jednopilotných lietadlách;
- vykonávať funkciu druhého pilota v obchodnej leteckej doprave

1.2.6.1 CPL(A) - Preukaz spôsobilosti obchodného pilota letúnov

Predtým než bude žiadateľ o CPL(A) uplatňovať oprávnenie musí byť držiteľom preukazu spôsobilosti pilota viacčlennej posádky (MPL), pre vydanie ktorého musí absolvovať najmenej:

- 70 hodín letu vo funkcii veliaceho pilota (PIC) alebo
- 10 hodín vo funkcii veliaceho pilota (PIC) a 60 hodín vo funkcii veliaceho pilota pod dohľadom (PICUS).

Z týchto 70 hodín musí absolvovať najmenej:

- 20 hodín prelet podľa pravidiel letu za viditeľnosti vo funkcii veliaceho pilota (PIC) alebo 10 hodín vo funkcii veliaceho pilota (PIC) a 10 hodín vo funkcii veliaceho pilota pod dohľadom (PICUS);
- 1 prelet podľa pravidiel letu za viditeľnosti do vzdialenosti aspoň 540 km (300 NM), počas ktorého sa uskutočnia pristátia s úplným zastavením na dvoch rozličných letiskách vo funkcii veliaceho pilota (PIC);

Ďalej musí absolvovať:

- prvky modulového kurzu CPL(A);
- praktickú skúšku na získanie CPL(A).

1.2.7 MPL - Preukaz spôsobilosti pilota viacčlennej posádky

Žiadateľ o MPL musí mať:

- najmenej 18 rokov.

MPL oprávňuje držiteľa vykonávať funkciu druhého pilota na letúnoch povinne prevádzkovaných v posádke s druhým pilotom. Držiteľ MPL môže získať ďalšie oprávnenia:

- držiteľa PPL(A) za predpokladu, že sú splnené požiadavky na PPL(A)
- držiteľa CPL(A) za predpokladu, že sú splnené požiadavky na CPL(A)

Oprávnenia prístrojovej kvalifikačnej kategórie IR(A) držiteľa MPL sú obmedzené na letúny povinne prevádzkované v posádke s druhým pilotom. Oprávnenia prístrojovej kvalifikačnej kategórie IR(A) sa môžu rozšíriť na jednopilotnú prevádzku v letúnoch za predpokladu, že držiteľ preukazu spôsobilosti absolvoval potrebný výcvik, aby mohol vykonávať funkciu veliaceho pilota (PIC) v jednopilotnej prevádzke výlučne podľa prístrojov, a úspešne absolvoval praktickú skúšku prístrojovej kvalifikačnej kategórie IR(A) ako pilot jednopilotného letúna.

1.2.8 ATPL – Preukaz spôsobilosti dopravného pilota

Žiadatelia o ATPL musia mať:

- najmenej 21 rokov.

ATPL oprávňuje držiteľa v rámci príslušnej kategórie lietadiel:

- uplatňovať všetky oprávnenia držiteľa LAPL, PPL a CPL;
- vykonávať funkciu veliaceho pilota (PIC) v obchodnej leteckej doprave.

1.2.8.1 ATPL(A) – Preukaz spôsobilosti dopravného pilota letúnov

Žiadatelia o ATPL(A) musia:

- byť držiteľmi MPL;
- byť držiteľmi CPL(A);
- byť držiteľmi prístrojovej kvalifikačnej kategórie (IR) pre viacmotorové letúny;
- absolvovať aj inštruktáž súčinnosti viacčlennej posádky (MCC);
- absolvujú najmenej 1500 hodín letu v letúnoch;
- absolvovať 500 hodín v rámci viacpilotnej prevádzky na letúnoch;
- absolvovať 500 hodín vo funkcii veliaceho pilota pod dohľadom (PICUS) alebo;
 - absolvovať 250 hodín vo funkcii veliaceho pilota (PIC);
 - absolvovať 250 hodín, pozostávajúcich najmenej zo 70 hodín vo funkcii veliaceho pilota a zo zvyšného času vo funkcii veliaceho pilota pod dohľadom;
- absolvovať 200 hodín preletu, z toho aspoň 100 hodín vo funkcii veliaceho pilota alebo vo funkcii veliaceho pilota pod dohľadom;
- 75 hodín prístrojového času, z čoho najviac 30 hodín môže tvoriť pozemný prístrojový čas a;
- 100 hodín nočného letu vo funkcii veliaceho pilota alebo druhého pilota;
- Z 1500 hodín času letu až 100 hodín sa môže absolvovať v letovom simulátore (FFS) alebo v тренаžéri letových a navigačných postupov (FNPT). Z týchto 100 hodín sa v FNPT môže absolvovať najviac 25 hodín.

1.2.8.2 ATPL(H) – Preukaz spôsobilosti dopravného pilota vrtuľníka

Žiadatelia o ATPL(H) musia:

- byť držiteľmi CPL(H);
- absolvovať aj inštruktáž súčinnosti viacčlennej posádky (MCC);
- absolvovať najmenej 1 000 hodín letu vo funkcii pilota vrtuľníka;
- 350 hodín vo viacpilotných vrtuľníkoch;
- 250 hodín vo funkcii veliaceho pilota (PIC) alebo
 - 100 hodín vo funkcii veliaceho pilota a 150 hodín vo funkcii veliaceho pilota pod dohľadom alebo
 - 250 hodín vo funkcii veliaceho pilota pod dohľadom vo viacpilotných vrtuľníkoch. V tomto prípade sú oprávnenia ATPL(H) obmedzené iba na viacpilotnú prevádzku, pokiaľ žiadateľ neabsolvuje 100 hodín vo funkcii veliaceho pilota;
- 200 hodín preletu, z toho aspoň 100 hodín vo funkcii veliaceho pilota alebo vo funkcii veliaceho pilota pod dohľadom;
- 30 hodín prístrojového času letu, z čoho najviac 10 hodín môže tvoriť pozemný prístrojový čas;
- 100 hodín nočného letu vo funkcii veliaceho pilota alebo druhého pilota;

- Z 1000 hodín času letu sa najviac 100 hodín môže absolvovať vo výcvikovom zariadení na simuláciu letu (FSTD), z čoho najviac 25 hodín sa môže absolvovať v trenažéri letových a navigačných postupov (FNPT).

1.2.9 IR – Prístrojová kvalifikačná kategória

Prevádzku podľa pravidiel letu podľa prístrojov (IFR) na letúnoch, vrtuľníkoch, vzducholodiach alebo lietadlách so vzlakovými motormi môžu vykonávať iba držiteľia:

- preukazu spôsobilosti súkromného pilota (PPL);
- preukazu spôsobilosti obchodného pilota (CPL);
- preukazu spôsobilosti pilota viacčlennej posádky (MPL) a;
- preukazu spôsobilosti dopravného pilota (ATPL).

IR oprávňuje držiteľa lietať na lietadle podľa pravidiel letu podľa prístrojov (IFR) vrátane výkonnostnej navigácie s najmenšou výškou rozhodnutia aspoň 200 stôp (60 m). V prípade IR pre viacmotorové letúny sa tieto oprávnenia môžu rozšíriť na výšky rozhodnutia menej ako 200 stôp (60 m), ak žiadateľ absolvoval špeciálny výcvik v organizácii schválenej na výcvik a vo viacpilotnom lietadle. Držiteľ IR(H) musí na uplatňovanie svojich oprávnení vo funkcii veliaceho pilota (PIC) podľa pravidiel letu podľa prístrojov (IFR) absolvovať najmenej 70 hodín prístrojového času, z čoho až 30 hodín môže tvoriť pozemný prístrojový čas.

Žiadateľ o IR musí:

- byť držiteľom preukazu PPL alebo CPL alebo ATPL v príslušnej kategórii lietadiel;
- byť držiteľom oprávnenia na lietanie v noci, ak sa oprávnenia IR budú používať v noci;
- absolvovať najmenej 50 hodín preletov vo funkcii veliaceho pilota (PIC) v letúnoch, turistických motorových klzákoch, vrtuľníkoch alebo vzducholodiach, z toho aspoň 10 hodín alebo v prípade vzducholodí 20 hodín v príslušnej kategórii lietadiel.

1.3 Preukazy spôsobilosti a kvalifikácie ostatných členov posádky

1.3.1 Preukaz spôsobilosti leteckého navigátora

Žiadateľ musí:

- mať najmenej 18 rokov;
- byť držiteľom platného osvedčenia zdravotnej spôsobilosti 2. triedy;
- mať nalietaných aspoň 00 hodín pri výkone povinností leteckého navigátora pri preletoch pod dohľadom inštruktora navigátora;
- mať nalietaných aspoň 30 hodín v noci;
- predložiť dôkaz, že uspokojivo určil polohu lietadla za letu a použil tieto informácie na navigačné vedenie lietadla, a to:
 - v noci aspoň dvadsaťpäťkrát pomocou astronomických pozorovaní a systémov priestorovej navigácie a tiež
 - vo dne aspoň dvadsaťpäťkrát pomocou astronomických pozorovaní a systémov priestorovej navigácie.

1.3.2 Preukaz spôsobilosti palubného inžiniera

Žiadateľ musí:

- mať najmenej 18 rokov;
- byť držiteľom platného osvedčenia zdravotnej spôsobilosti 1. triedy;
- mať nalietaných aspoň 100 hodín času letu pri výkone povinností palubného inžiniera pod dohľadom inštruktora palubného inžiniera.

1.4 Preukazy spôsobilosti a kvalifikácie leteckého pozemného personálu

1.4.1 Preukaz spôsobilosti technika údržby lietadiel

Žiadateľ musí:

- mať najmenej 18 rokov;
- mať ďalej uvedené skúsenosti z prehliadok, obsluhy a údržby lietadiel alebo ich častí na vydanie preukazu spôsobilosti s oprávnením na lietadlo ako celok aspoň:
 - štyri roky alebo
 - dva roky, ak žiadateľ úspešne ukončil schválený výcvikový kurz;
- mať ďalej uvedené skúsenosti z prehliadok, obsluhy a údržby lietadiel alebo ich častí na vydanie preukazu spôsobilosti s oprávnením obmedzeným:
 - dva roky alebo
 - taký čas, ktorý dopravný úrad uzná za potrebný na zabezpečovanie rovnakej úrovne praktických skúseností u žiadateľov, ktorí úspešne ukončili schválený výcvikový kurz.

Oprávnenia držiteľa preukazu spôsobilosti technika údržby lietadiel platia len pre:

- lietadlá, ktoré má držiteľ zapísané v preukaze spôsobilosti ako celok podľa jednotlivých typov alebo podľa inej rozšírenej kategorizácie, alebo;
- draky, motory, lietadlové sústavy alebo lietadlové celky zapísané v preukaze spôsobilosti podľa typového označenia alebo podľa inej rozšírenej kategorizácie, a/alebo;
- lietadlové elektronické, rádiové, prístrojové a elektrické sústavy alebo ich celky zapísané v preukaze spôsobilosti podľa typového označenia alebo podľa inej rozšírenej kategorizácie.

1.4.2 Preukaz spôsobilosti dispečera letovej prevádzky

Žiadateľ musí:

- mať najmenej 21 rokov.

Žiadateľ musí v priebehu posledných troch rokov, ktoré bezprostredne predchádzajú dňu podania žiadosti, ukončiť aspoň dvojročnú činnosť v jednej alebo v akejkoľvek kombinácii funkcií, pri akejkoľvek kombinácii musí byť žiadateľ aspoň jeden rok v jednej z uvedených funkcií:

- člen letovej posádky, člen posádky v leteckej doprave alebo;

- letecký meteorológ v organizácii vypravujúcej lietadlá v leteckej doprave alebo
- riadiaci letovej prevádzky, alebo pracovník pracujúci v inej oblasti civilného letectva, ak to letecký úrad uzná za prijateľné, alebo;
- ukončiť v období dvoch rokov, ktoré bezprostredne predchádzajú žiadosti, aspoň jednoročnú činnosť ako asistent v dispečingu leteckej dopravy alebo;
- úspešne ukončiť schválený výcvikový kurz;
- slúžiť aspoň 90 pracovných dní počas obdobia 6 mesiacov, ktoré bezprostredne predchádzajú podaniu žiadosti, pod dohľadom dispečera letovej prevádzky s príslušnou kvalifikáciou.

Držiteľ preukazu spôsobilosti dispečera letovej prevádzky je oprávnený pri dodržaní podmienok vykonávať túto funkciu so zodpovednosťou za akúkoľvek oblasť, pre ktorú splnil minimálne požiadavky oblastnej kvalifikácie a zachovanie tejto kvalifikácie.

Dispečer letovej prevádzky (dispečer letov) nesmie samostatne vykonať dozor nad vykonaním letov, ak:

- neukončil uspokojivo špecifický dispečerský výcvikový kurz, ktorý obsahoval všetky špecifické komponenty schválených metód riadenia a dohľadu letovej prevádzky;
- nevykonával v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov najmenej jednosmerný kvalifikačný let v pilotnom priestore letúna cez ľubovoľnú oblasť, na ktorú je oprávnený vykonávať dozor nad vykonaním letov. Let by mal zahŕňať pristátie na toľkých letiskách, na ktorých je to z prevádzkových dôvodov účelné;
- nepreukázal prevádzkovateľovi znalosť obsahu prevádzkovej príručky, rádiazariadení v používaných typoch letúna, navigačného vybavenia používaného v letúnoch;
- nepreukázal prevádzkovateľovi znalosť ďalej uvedených podrobností, týkajúcich sa prevádzky, za ktorú dispečer zodpovedá a oblastí, kde je oprávnený vykonávať dozor nad vykonávaním letov počas sezónnych meteorologických podmienok a zdrojov meteorologických informácií, počas účinkov meteorologických podmienok na rádiový príjem v používaných letúnoch, počas zvláštností a obmedzení každého navigačného zariadenia používaného na danej trati, smerníc a výpočtov na nakladanie letúnov;
- nepreukázal prevádzkovateľovi znalosti a zručnosti týkajúce sa ľudskej výkonnosti, ktorá súvisí s povinnosťami dispečera.

1.4.2.1 Povinnosti dispečera letovej prevádzky (dispečera letov)

Dispečer letovej prevádzky (dispečer letov) pri výkone služby spojenej s dozorom nad letovou prevádzkou musí:

- pomáhať veliteľovi lietadla pri príprave letu a zaobstarávať na tento účel potrebné informácie;
- pomáhať veliteľovi lietadla pri príprave letového plánu prevádzkovateľa a letového plánu letových prevádzkových služieb, podpisovať ich, ak sa to požaduje a druhý z nich odovzdať do evidencie príslušnému stanovištu letových prevádzkových služieb;
- odovzdávať počas letu veliteľovi lietadla vhodnými prostriedkami informácie, ktoré môžu byť dôležité na bezpečné vykonanie letu;

- v prípade núdzového stavu použiť také postupy, ktoré sú uvedené v prevádzkovej príručke a zároveň sa zdržať akéhokoľvek konania, ktoré by bolo v rozpore s postupmi letových prevádzkových služieb a poskytnúť informácie týkajúce sa bezpečnosti, ktoré môžu byť potrebné na bezpečné vykonanie letu veliteľovi lietadla, vrátane informácií týkajúcich sa akýchkoľvek zmien letového plánu, ktoré sa stanú potrebnými počas letu;
- dodržať postupy stanovené službami riadenia letovej prevádzky;
- dodržať postupy stanovené meteorologickými službami, alebo;
- dodržať postupy stanovené spojovacou službou;
- priebežne zoznamovať so všetkými problémami leteckej prevádzky, ktoré sa vzťahujú na jeho funkciu, vrátane znalostí a zručností týkajúcich sa ľudskej výkonnosti.

1.4.3 Preukaz spôsobilosti operátora leteckej stanice

Žiadateľ musí:

- mať najmenej 18 rokov;
- v priebehu 12 mesiacov, ktoré bezprostredne predchádzajú dátumu podania žiadosti, úspešne ukončiť schválený výcvikový kurz a úspešne absolvovať aspoň dvojmesačný zácvik pod dozorom operátora s príslušnou kvalifikáciou, kvalifikáciou alebo;
- v priebehu 12 mesiacov, ktoré bezprostredne predchádzajú dátumu podania žiadosti, úspešne absolvovať pod dozorom operátora s príslušnou kvalifikáciou aspoň šesťmesačný zácvik;
- preukázať svoje schopnosti, že ovláda používané telekomunikačné vybavenie a
- preukázať svoje schopnosti, že ovláda vysielanie a prijímanie rádiových správ s potrebnou presnosťou a výkonnosťou.

Držiteľ preukazu spôsobilosti operátora leteckej stanice je oprávnený pôsobiť ako operátor leteckej stanice za predpokladu, že sa zoznámil so všetkými potrebnými a platnými informáciami o druhoch vybavenia a prevádzkových postupoch, používaných na danej leteckej stanici.

1.4.4 Preukaz spôsobilosti študenta-riadiaceho letovej prevádzky

Preukaz spôsobilosti študenta – riadiaceho letovej prevádzky oprávňuje držiteľa poskytovať služby riadenia letovej prevádzky pod dohľadom inštruktora výcviku na pracovisku podľa kvalifikačných kategórií a doložiek ku kvalifikačným kategóriám, ktoré sú v jeho preukaze spôsobilosti uvedené, a absolvovať výcvik k doložkám ku kvalifikačnej kategórii.

Žiadatelia o vydanie preukazu spôsobilosti študenta – riadiaceho letovej prevádzky musia:

- musia mať aspoň 18 rokov;
- úspešne ukončiť počiatočný výcvik vo výcvikovej organizácii;
- byť držiteľmi platného osvedčenia zdravotnej spôsobilosti;
- preukázali primeranú úroveň jazykových schopností na úrovni 4.

Preukaz spôsobilosti študenta – riadiaceho letovej prevádzky obsahuje jazykové doložky a najmenej jednu kvalifikačnú kategóriu a v prípade potreby jednu doložku ku kvalifikačnej kategórii.

Držiteľ preukazu spôsobilosti študenta – riadiaceho letovej prevádzky, ktorý nezačal využívať oprávnenia spojené s týmto preukazom do jedného roka od dátumu jeho vydania alebo nevyužíval tieto oprávnenia dlhšie ako jeden rok, môže začať alebo pokračovať vo výcviku na stanovišti v tejto kvalifikačnej kategórii až po jeho/jej primeranom hodnotení, či stále spĺňa podmienky tejto kvalifikačnej kategórie, ktoré vykoná výcviková organizácia.

1.4.5 Preukaz spôsobilosti riadiaceho letovej prevádzky

Preukaz spôsobilosti riadiaceho letovej prevádzky oprávňuje držiteľa poskytovať služby riadenia letovej prevádzky podľa kvalifikačných kategórií a doložiek ku kvalifikačným kategóriám, ktoré obsahuje jeho preukaz spôsobilosti, a využívať oprávnenia vyplývajúce z doložiek, ktoré sú v ňom zahrnuté.

Oprávnenia, ktoré poskytuje preukaz spôsobilosti riadiaceho letovej prevádzky, zahŕňajú aj oprávnenia poskytované preukazom spôsobilosti študenta – riadiaceho letovej prevádzky.

Žiadatelia o prvé vydanie preukazu spôsobilosti riadiaceho letovej prevádzky:

- sú držiteľmi preukazu spôsobilosti študenta – riadiaceho letovej prevádzky;
- ukončili kurz k doložke na stanovište a úspešne vykonali príslušné skúšky alebo hodnotenia v súlade s požiadavkami;
- sú držiteľmi platného osvedčenia zdravotnej spôsobilosti;
- preukázali primeranú úroveň jazykových schopností v súlade s požiadavkami.

Platnosť preukazu spôsobilosti riadiaceho letovej prevádzky je potvrdená, ak sa v nej uvedie jedna alebo viaceré kvalifikačné kategórie a príslušná doložka ku kvalifikačnej kategórii, doložka na stanovište a jazykové doložky, ku ktorým bol úspešne ukončený výcvik.

Držiteľ preukazu spôsobilosti riadiaceho letovej prevádzky, ktorý nezačal využívať oprávnenia spojené s akoukoľvek kvalifikačnou kategóriou do jedného roka od dátumu jeho vydania môže začať výcvik na stanovišti v tejto kvalifikačnej kategórii až po jeho/jej primeranom hodnotení, či stále spĺňa podmienky tejto kvalifikačnej kategórie, ktoré vykoná výcviková organizácia.

1.4.5.1 Kvalifikačné kategórie riadiaceho letovej prevádzky

Preukazy spôsobilosti obsahujú jednu alebo viaceré z týchto kvalifikačných kategórií uvádzajúcich druh služby, ktorú je držiteľ preukazu spôsobilosti oprávnený poskytovať:

- ADV - kvalifikačná kategória pre letiskové riadenie letov v podmienkach viditeľnosti, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý poskytovať službu riadenia letiskovej prevádzky na letisku, ktoré nemá uverejnené žiadne postupy pre priblíženia alebo odlety podľa prístrojov;
- ADI - kvalifikačná kategória pre letiskové riadenie letov podľa prístrojov, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý poskytovať službu riadenia letiskovej prevádzky na letisku, ktoré má uverejnené postupy pre prílety alebo odlety podľa prístrojov;

- APP - kvalifikačná kategória pre približovacie procedurálne riadenie, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý poskytovať služby riadenia letovej prevádzky prilietavajúcim, odlietavajúcim a prelietavajúcim lietadlám bez použitia prehľadového zariadenia;
- APS - kvalifikačná kategória pre približovacie prehľadové riadenie, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý poskytovať služby riadenia letovej prevádzky prilietavajúcim, odlietavajúcim a prelietavajúcim lietadlám s použitím prehľadového zariadenia;
- ACP - kvalifikačná kategória pre oblastné procedurálne riadenie, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý poskytovať službu riadenia letovej prevádzky lietadlám bez použitia prehľadového zariadenia;
- ACS - kvalifikačná kategória pre oblastné prehľadové riadenie, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý poskytovať službu riadenia letovej prevádzky s použitím prehľadového zariadenia.

Držiteľ kvalifikačnej kategórie, ktorý nevyužíval oprávnenia spojené s touto kvalifikačnou kategóriou počas štyroch po sebe nasledujúcich rokov alebo dlhšie, môže začať vykonávať výcvik na stanovišti k tejto kvalifikačnej kategórii až po primeranom hodnotení predchádzajúcej spôsobilosti, či dotknutá osoba stále spĺňa podmienky tejto kvalifikačnej kategórie, ktoré vykoná výcviková organizácia.

1.4.5.2 Doložky ku kvalifikačným kategóriám

Kvalifikačná kategória pre letiskové riadenie letov podľa prístrojov (ADI) má aspoň jednu z týchto doložiek:

- AIR - doložka pre riadenie letovej prevádzky, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý riadiť letovú prevádzku v blízkosti letiska a na vzletovej a pristávacej dráhe;
- GMC - doložka pre riadenie pohybu lietadiel na zemi, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý riadiť pohyb lietadiel na zemi;
- TWR - doložka pre riadenie z letiskovej veže, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý poskytovať letiskovú službu riadenia. Doložka pre riadenie z letiskovej veže (TWR) zahŕňa oprávnenia doložky pre riadenie letovej prevádzky (AIR) a doložky pre riadenie pohybu lietadiel na zemi (GMC);
- GMS - doložka pre pozorovanie pohybu lietadiel na zemi, ktorá sa udeľuje k doložke pre riadenie pohybu lietadiel na zemi alebo k doložke pre riadenie z letiskovej veže, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý riadiť pohyby lietadiel na zemi s pomocou technických systémov riadenia pohybov na letiskovej ploche;
- RAD - doložka pre letiskové radarové riadenie, ktorá sa udeľuje k doložke pre riadenie letovej prevádzky alebo k doložke pre riadenie z letiskovej veže, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý poskytovať riadenie letiskovej prevádzky pomocou prehľadového radarového zariadenia.

Kvalifikačná kategória pre približovacie prehľadové riadenie (APS) môže mať jednu alebo viac z týchto doložiek:

- PAR - doložka pre presný približovací radar, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý vykonávať službu presného približovania riadeného zo zeme s použitím presného približovacieho radaru pre lietadlá vo fáze konečného priblíženia na pristátie;
- SRA - doložka na riadenie prehľadovým približovacím radarom, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý na poskytovanie nepresných priblížení riadených zo zeme s použitím prehľadového radaru pre lietadlá vo fáze konečného priblíženia na pristátie;
- TCL - doložka pre riadenie v koncovej oblasti, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý poskytovať služby riadenia letovej prevádzky s použitím akéhokoľvek prehľadového zariadenia pre lietadlá letiace v určených koncových oblastiach a/alebo v susediacich sektoroch.

Kvalifikačná kategória pre oblastné procedurálne riadenie (ACP) môže mať doložku:

- OCN - doložka pre oceánske riadenie, ktorá uvádza, že držiteľ je spôsobilý poskytovať služby riadenia letovej prevádzky pre lietadlá letiace v oceánskej riadenej oblasti.

Kvalifikačná kategória pre oblastné prehľadové riadenie (ACS) môže mať jednu z týchto doložiek:

- TCL - doložka pre riadenie v koncovej oblasti, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý poskytovať služby riadenia letovej prevádzky s použitím akéhokoľvek prehľadového zariadenia pre lietadlá letiace v určených koncových oblastiach a/alebo v susediacich sektoroch;
- OCN - doložka pre oceánske riadenie, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý poskytovať služby riadenia letovej prevádzky pre lietadlá letiace v oceánskej riadenej oblasti.

1.4.5.3 Doložky na stanovište

Doložka na stanovište oprávňuje držiteľa preukazu spôsobilosti poskytovať služby riadenia letovej prevádzky v určitom sektore, skupine sektorov a/alebo na určitých pracovných pozíciách patriacich do zodpovednosti stanovišťa letových prevádzkových služieb.

Pre riadiacich letovej prevádzky, ktorí poskytujú služby riadenia letovej prevádzky lietadlám vykonávajúcim letové testy, môže príslušný orgán stanoviť povinnosť spĺňať okrem požiadaviek dodatočné požiadavky.

Doložka na stanovište platí na obdobie určené v programe stanovišťa na udržiavanie odbornej spôsobilosti. Toto obdobie neprekročí tri roky.

Obdobie platnosti doložky na stanovište pri prvom vydaní a obnovení platnosti sa začne najneskôr do 30 dní od dátumu úspešného ukončenia hodnotenia.

Platnosť doložky na stanovište sa predlži, ak:

- žiadateľ využíval oprávnenia vyplývajúce z preukazu spôsobilosti v rozsahu minimálneho počtu hodín stanoveného v programe stanovišťa na udržiavanie odbornej spôsobilosti;

- žiadateľ absolvoval opakovací výcvik počas obdobia platnosti doložky na stanovište v súlade s programom stanovišťa na udržiavanie odbornej spôsobilosti;
- spôsobilosť žiadateľa bola vyhodnotená v súlade s programom stanovišťa na udržiavanie odbornej spôsobilosti nie viac ako tri mesiace pred uplynutím platnosti jeho doložky na stanovište.

1.5 Zdravotné požiadavky pre vydanie preukazu spôsobilosti

Sú stanovené tri triedy zdravotnej spôsobilosti:

- Prvá trieda, ktorá sa požaduje u žiadateľa a držiteľa preukazu spôsobilosti:
 - obchodného pilota letúnov, vzducholodí, vrtuľníkov a konvertoplánov;
 - pilota viacčlennej posádky letúnov;
 - dopravného pilota letúnov, vrtuľníkov a konvertoplánov.
- Druhá trieda, ktorá sa požaduje u žiadateľa a držiteľa preukazu spôsobilosti:
 - leteckého navigátora;
 - palubného inžiniera;
 - súkromného pilota letúnov, vzducholodí, vrtuľníkov a konvertoplánov;
 - pilota vetroňov;
 - pilota voľných balónov;
 - palubného sprievodcu.
- Tretia trieda, ktorá sa požaduje u žiadateľa a držiteľa preukazu spôsobilosti:
 - riadiaceho letovej prevádzky.

Žiadateľ o vydanie osvedčenia zdravotnej spôsobilosti musí predložiť vyhlásenie, že zdravotníckemu zariadeniu alebo lekárovi poverenému ministerstvom, oznámil všetky údaje o svojom zdravotnom stave, ako aj o zdravotnom stave pokrvných príbuzných a jemu známych dedičných faktoroch, ktoré by mohli vplyvať na výkon funkcie, o ktorú sa uchádza. Žiadateľ musí byť upozornený na povinnosť poskytnúť tieto informácie v plnej šírke, ako sú mu známe.

Zdravotnícke zariadenie alebo lekári poverení ministerstvom sú povinní oznámiť leteckému úradu všetkých tých, ktorí žiadajú o vydanie osvedčenia zdravotnej spôsobilosti, avšak podľa výsledkov prehliadky a posúdenia nespĺňujú všetky požiadavky kladené na zdravotný stav, ale ich preukázané schopnosti a skúsenosti môžu kompenzovať zistenú poruchu zdravia tak, že vykonávaním práv daných preukazom spôsobilosti nie je ohrozená bezpečnosť letu.

Úroveň zdravotnej spôsobilosti, uplatňovaná pri obnovovaní zdravotnej spôsobilosti, musí byť v zásade taká istá ako pri vstupnom vyšetrení a posúdení, s výnimkou prípadov, ktoré sú výslovne uvedené. Pri obnovení zdravotnej spôsobilosti môže zdravotnícke zariadenie poverené ministerstvom zohľadniť preukázané schopnosti a skúsenosti, ktoré môžu kompenzovať zistenú poruchu zdravia tak, že vykonávaním oprávnení daných preukazom spôsobilosti nebude ohrozená bezpečnosť letu. Pri vstupných vyšetreniach toto nie je možné.

1.6 Jazykové požiadavky pre vydanie preukazu spôsobilosti

Spôsobilý letecký personál musí:

- komunikovať efektívne pri dorozumívaní sa iba hlasom (telefón/rádiotelefón) alebo v situáciách tvárou v tvár (v bezprostrednom kontakte);

- komunikovať o všeobecných, konkrétnych a pracovných záležitostiach presne a jasne;
- používať primerané komunikačné stratégie pri výmene správ a rozpoznávať a riešiť nedorozumenia (napr. overiť, potvrdiť alebo objasniť informácie) vo všeobecnom alebo pracovnom kontexte;
- úspešne a s relatívnou ľahkosťou sa vysporiadať s lingvistickými úlohami, ktoré vzniknú v dôsledku komplikovaného alebo neočakávaného zvratu udalostí v kontexte rutinných pracovných situácií alebo komunikačných úloh, s ktorými sú z iného hľadiska oboznámení a;
- používať dialekt alebo prízvuk, zrozumiteľný pre leteckú komunitu.

Úroveň	VÝSLOVNOSŤ Prípušťa sa dialekt alebo prízvuk zrozumiiteľný pre leteckú komunitu	KONŠTRUKCIA Príslušné gramatické konštrukcie a druhy viet sú určené funkciami jazyka zodpovedajúcimi danej úlohe	SLOVNÁ ZÁSoba	PLYNULOSŤ	CHÁPANIE	INTERAKCIA
Odborné znalosti 6	Výslovnosť, dôraz, rytmus a intonácia, i keď s možným vplyvom prvého (rodného) jazyka alebo miestneho nárečia, takmer nikdy nenuší ľahkosť chápania.	Základné i úplné gramatické konštrukcie a druhy viet sú dôsledne dodržiavané.	Rozsah slovnej zásoby a presnosť jej používania je dostatočná na efektívnu komunikáciu v rámci širokého spektra známych a neznámych tém. Slovná zásoba je idiomatiká, používa slovné nuansy a je citlivá na vyjadrovanie.	Prírodná schopnosť podrobne hovoriť plynulo bez námahy. Používanie zmeny toku prejavu na dosiahnutie štylistického efektu, napr. na zdôraznenie hlavného zmyslu. Spontánne používanie vhodných znakov prejavu a spojiek.	Chápanie je vyhovujúco presné takmer v celom kontexte a zahŕňa chápanie jazykových a kultúrnych jemných odlišností.	Interakcia bez ťažkostí takmer v každej situácii. Citlivosť na verbálne podnety a neverbálne podnety a primerané reagovanie na ne.
Rozšírené znalosti 5	Výslovnosť, dôraz, rytmus a intonácia, i keď s možným vplyvom prvého (rodného) jazyka alebo miestneho nárečia, zriedkavo ruší ľahkosť chápania.	Základné gramatické konštrukcie a druhy viet sú dôsledne dodržiavané. Pokusy o úplné konštrukcie, avšak s chybami, ktoré občas rušia význam vety.	Rozsah slovnej zásoby a jej presnosť je dostatočná na efektívnu komunikáciu všeobecných, konkrétnych a odborných tém. Vyhovujúce a úspešné používanie parafráz. Slovná zásoba je občas idiomatiká.	Schopnosť obsiahlo hovoriť na pomerne ľahké a dobre známe témy, ale môže kolísat plynulosť prejavu a štylizácie. Možné používanie vhodných znakov a spojiek.	Chápanie je všeobecne presné, konkrétne k danej téme a prevažne presné, keď je hovoriaci v priamej konfrontácii s lingvistickou alebo komplikovanou situáciou alebo nepredvídaným zvratom situácie. Je schopný pochopiť rozsiahle odlišnosti nárečia a/alebo prízvuku v prejave.	Reakcie sú bezprostredné, vhodné a informatívne. Efektívne ovládanie vzájomného vzťahu medzi rečníkom/počúvajúcim.
Prevdážkové znalosti 4	Výslovnosť, dôraz, rytmus a intonácia sú ovplyvnené prvým (rodným) jazykom alebo miestnym nárečím, avšak len občas ruší ľahkosť chápania.	Základné gramatické konštrukcie a druhy viet sú kreatívne používané a zvyčajne dobre dodržiavané. Chyby sa môžu objaviť predovšetkým v neobvyklých alebo v neocakávaných situáciách, avšak zriedka majú vplyv na význam vety.	Rozsah slovnej zásoby a jej presnosť je dostatočná na efektívnu komunikáciu všeobecných, konkrétnych a odborných tém. Úspešná možnosť častého parafrázovania, keď je nedostatok slovnej zásoby neobvyklý v nezvyčajných a neocakávaných situáciách.	Rozsahlia tvorivosť reči v primeranom tempe, občas môže strácať plynulosť pri prechode z navrhovenej alebo vzorového prejavu k spontánnej komunikácii, toto však nebráni jej efektívnosti. Obmedzené používanie vhodných znakov a spojiek. Neudržiava pozornosť vstúvkami.	Chápanie je všeobecne zväčša presné, konkrétne k danej téme, keď je prízvuk alebo dialekt dostatočne zrozumiteľný aj pre leteckú komunitu. Keď je hovoriaci v priamej konfrontácii s jazykovou alebo komplikovanou situáciou alebo nepredvídaným zvratom situácie, môže byť ťažšie ho chápať a vyžaduje si širšie objasnenie.	Reakcie sú obvykle bezprostredné, vhodné a informatívne. Inicjuje a udržiava zmenu v téme, ak nastane nejaký nepredvídaný zvrät situácie. Zaoberá sa so zjavnými nedorozumeniami, overovaním, potvrdením alebo objasnením.

Úroveň 1, 2 a 3 sú na nasledujúcej strane

Obrázok 1

Jazyková spôsobilosť úrovní 4-6

Úroveň	VÝSLOVNOSŤ Pripúšťa sa dialekt alebo prízvuk zrozumiteľný pre leteckú komunitu	KONŠTRUKCIA Príslušné gramatické konštrukcie a druhy viet sú určené funkciami jazyka zodpovedajúcimi danej úlohe	SLOVNÁ ZÁSoba	PLYNULOSŤ	CHÁPANIE	INTERAKCIA
Úroveň 4, 5 a 6 sú na predchádzajúcej strane						
Pokročilé znalosti 3	Výslovnosť, dôraz, rytmus a intonácia sú ovplyvnené prvým (rodiným) jazykom alebo miestnym nárečím a často ruší ľahkosť chápania.	Základné gramatické konštrukcie a druhy viet nie vždy sú kreatívne používané. Chyby majú často vplyv na význam vety.	Rozsah slovnej zásoby a jej presnosť je často dostatočná na efektívnu komunikáciu všeobecných, konkrétnych a odborných tém, ale rozsah je obmedzený a výber slov je často nevhodný. Často neúspešná možnosť parafrázovania, keď je nedostatok slovnej zásoby.	Rozsiahla tvorivosť reči, ale frázovanie a pauzovanie je často nevhodné. Nerozhodnosť alebo nechápanosť pri jazykovej konverzácii môže brániť efektívnej komunikácii. Niekedy odvracia pozornosť vsuvkami.	Chápanie je všeobecne často presné, konkrétne k danej téme, keď je prízvuk alebo dialekt dostatočne zrozumiteľný aj pre leteckú komunitu. Môže zlyhať pri chápaní jazykových alebo komplikovaných situácií alebo v nepredvídaných zvratoch situácií.	Reakcie sú niekedy bezprostredné, vhodné a informatívne. Môže iniciovať a udržať zmenu v téme s uvoľnenosťou na známe témy a v predvídaných situáciách. Vo všeobecnosti neschopný, ak ide o neočakávané zvraty situácií.
Základné znalosti 2	Výslovnosť, dôraz, rytmus a intonácia sú veľmi ovplyvnené prvým (rodiným) jazykom miestnym nárečím a zvyčajne ruší ľahkosť chápania.	Vykazuje iba obmedzené ovládanie zopár ľahko si zapamätateľných gramatických konštrukcií a druhov viet.	Obmedzený rozsah slovnej zásoby, je zložený len z jednotlivých slov a zapamätateľných fráz.	Môže tvoriť veľmi krátke, jednotlivé, zapamätateľné výrazy s časťami pauzami a často odvracia pozornosť vsuvkami na formuláciu a vyjadruje sa málo používanými slovami.	Chápanie je obmedzené na jednotlivé, zapamätateľné frázy, artikulácia je opatrná a pomalá.	Pomalé reakcie a často nevhodné. Vzájomné pôsobenie je obmedzené na jednoduché rutinné výmeny.
Znalosti začiatočníka 1	Spĺňa na úrovni nižšej, ako sú znalosti začiatočníka.	Spĺňa na úrovni nižšej, ako sú znalosti začiatočníka.	Spĺňa na úrovni nižšej, ako sú znalosti začiatočníka.	Spĺňa na úrovni nižšej, ako sú znalosti začiatočníka.	Spĺňa na úrovni nižšej, ako sú znalosti začiatočníka.	Spĺňa na úrovni nižšej, ako sú znalosti začiatočníka.

Obrázok 2

Jazyková spôsobilosť úroveň 1-3

Kontrolné otázky a úlohy overujúce pochopenie témy:

1. Vymenujte základné preukazy spôsobilosti pilotov.
2. Popíšte k čomu oprávňuje Preukaz spôsobilosti ľahkých lietadiel (LAPL).
3. Aký je minimálny vek držiteľov jednotlivých preukazov spôsobilosti pilota?
4. Aká je platnosť doložiek jazykových spôsobilostí úrovne 4,5,6?
5. Ako nariadenie 2015/340 definuje kvalifikačné kategórie riadiaceho letovej prevádzky?
6. Aké doložky môže obsahovať kvalifikačná kategória pre letiskové riadenie letov podľa prístrojov (ADI)?
7. Aké doložky môže obsahovať kvalifikačná kategória pre približovacie prehľadové riadenie (APS)?

2 Spôsobilosť leteckého personálu

Cieľ štúdia témy:

Zoznámiť poslucháčov s definíciami a všeobecnými ustanoveniami, preukazmi spôsobilosti a kvalifikácií pilotov, preukazmi spôsobilosti a kvalifikácií ostatných členov posádky, preukazmi spôsobilosti a kvalifikácií riadiacich letovej prevádzky, leteckého pozemného personálu, so zdravotnými a jazykovými požiadavkami pre jednotlivé letecké odbornosti.

Na základe tejto témy študent:

- pochopí spôsobilosť a certifikáciu jednotlivých leteckých odborností;
- bude vedieť jednoznačne určiť jednotlivé kvalifikácie pilotov, riadiacich letovej prevádzky, členov posádky a pozemného leteckého personálu;
- bude schopný vyhľadať aktuálne požiadavky pre jednotlivé typy kvalifikácií;
- leteckého personálu v súlade s platnou národnou i medzinárodnou legislatívou.

Hlavné body – pojmy k zapamätaniu:

- Preukazy spôsobilosti pilotov – LAPL, PPL, SPL, BPL, CPL, ATPL, IR;
- Preukazy spôsobilosti riadiaceho letovej prevádzky – žiak ATCO, ATCO;
- Kvalifikačné kategórie riadiaceho letovej prevádzky – ADV, ADI, APP, APS, ACP, ACS;
- Jazyková spôsobilosť.

Kľúčová slová:

- Certifikácia, preukaz spôsobilosti, kvalifikačná kategória, jazyková spôsobilosť, kvalifikačná doložka

Základná študijná literatúra:

- Annex 1 (ICAO)
- Part-FCL (EASA)
- L 1 Spôsobilosť leteckého personálu
- Regulation No. 2015/340 (ATCO Licences & Certificates)

2.1 Všeobecné ustanovenia o preukazoch spôsobilosti

Letecký personál tvorí letová posádka a ostatný personál.

Letová posádka:

- súkromný pilot letúnov, vzducholodí, vrtuľníkov alebo konvertoplánov;
- obchodný pilot letúnov, vzducholodí, vrtuľníkov alebo konvertoplánov;
- pilot viacčlennej posádky letúnov;
- dopravný pilot letúnov, vrtuľníkov alebo konvertoplánov;
- pilot vetroňov;
- pilot voľných balónov;
- letecký navigátor;
- palubný inžinier.

Ostatný personál:

- technik údržby lietadiel;
- riadiaci letovej prevádzky;
- dispečer letovej prevádzky;
- operátor leteckej stanice.

Medzi členov leteckého personálu patria aj žiaci-piloti, žiaci-palubní inžinieri, žiaci-leteckí navigátori, žiaci-dispečeri leteckej dopravy a žiaci-riadiaci.

Funkciu člena letovej posádky civilného letectva môže vykonávať len držiteľ platného preukazu spôsobilosti. Preukaz spôsobilosti musí byť vydaný štátom, kde je registrované lietadlo alebo iným zmluvným štátom ICAO a uznaný štátom, v registri ktorého je lietadlo zapísané.

Článok 29 Dohovoru o medzinárodnom civilnom letectve požaduje, aby členovia letovej posádky mali pri sebe príslušný preukaz spôsobilosti na palube každého lietadla, ktoré je zapojené v medzinárodnej leteckej prevádzke. Držiteľ preukazu spôsobilosti nesmie vykonávať iné činnosti, okrem tých, na ktoré je oprávnený týmto preukazom.

2.2 Preukazy spôsobilosti a kvalifikácie pilotov

2.2.1 Žiak-pilot

Žiak-pilot nesmie vykonávať samostatné lety, pokiaľ nie je pod dohľadom oprávneného letového inštruktora, alebo nemá na to od neho súhlas. Žiak-pilot nesmie vykonávať samostatné medzinárodné lety, ak to neumožňuje dohoda medzi zmluvnými štátmi, ktorých sa to týka.

Žiak-pilot vetroňov môže byť zaradený do praktického výcviku, keď dosiahne vek 15 rokov. Samostatné lety môže vykonávať až po dosiahnutí veku 16 rokov. U ostatných odborných

skupín leteckého personálu je možné zaradiť do praktického výcviku len osoby, ktoré dosiahli vek stanovený pre príslušnú odbornú skupinu, na ktorú je výcvik zameraný.

Žiak-pilot nesmie vykonávať samostatné lety, kým nie je držiteľom platného osvedčenia zdravotnej spôsobilosti aspoň 2. triedy.

2.2.2 LAPL – Preukaz spôsobilosti pilota ľahkých lietadiel

Žiadatelia o LAPL musia mať:

- v prípade letúnov a vrtuľníkov najmenej 17 rokov;
- v prípade vetroňov a balónov najmenej 16 rokov.

LAPL na letúny oprávňuje držiteľa vykonávať funkciu veliaceho pilota (PIC) na jednomotorových piestových letúnoch (pozemných) alebo turistických motorových klzákoch (TMG) s maximálnou osvedčenou vzletovou hmotnosťou nie väčšou ako 2 000 kg, prepravujúcich najviac 3 cestujúcich, pričom na palube lietadla nikdy nie je viac osôb ako 4.

Držitelia LAPL(A) smú po vydaní preukazu spôsobilosti prepravovať cestujúcich iba po nalietaní 10 hodín letového času vo funkcii veliaceho pilota (PIC) na letúnoch alebo turistických motorových klzákoch.

LAPL oprávňuje držiteľa vykonávať bez odplaty funkciu veliaceho pilota (PIC) v neobchodnej prevádzke na lietadle príslušnej kategórie.

2.2.2.1 LAPL(A) - Preukaz spôsobilosti pilota ľahkých lietadiel na letúny

Žiadatelia o LAPL(A) absolvujú najmenej:

- 30 hodín letového výcviku na letúnoch alebo turistických motorových klzákoch;
- 15 hodín letu s inštruktorom v triede, v akej sa bude vykonávať praktická skúška;
- 6 hodín samostatného letu pod dohľadom;
- 3 hodiny samostatného preletu s minimálne 1 preletom do vzdialenosti aspoň 150 km (80 NM), počas ktorého sa uskutoční 1 pristátie s úplným zastavením na inom letisku, ako bolo letisko odletu.

2.2.2.2 LAPL(H) - Preukaz spôsobilosti pilota ľahkých lietadiel na vrtuľníky

Žiadatelia o LAPL(H) absolvujú najmenej:

- 40 hodín letového výcviku na vrtuľníkoch, z toho najmenej 35 hodín na vrtuľníku rovnakého typu, na akom sa bude vykonávať praktická skúška;
- 20 hodín letu s inštruktorom;
- 10 hodín samostatného letu pod dohľadom;
- 5 hodín samostatného preletu s minimálne 1 preletom do vzdialenosti aspoň 150 km (80 NM), počas ktorého sa uskutoční 1 pristátie s úplným zastavením na inom letisku, ako bolo letisko odletu.

2.2.2.3 LAPL(S) - Preukaz spôsobilosti pilota ľahkých lietadiel na vetrone

LAPL na vetrone oprávňuje držiteľa vykonávať funkciu veliaceho pilota (PIC) na vetroňoch a motorových vetroňoch. Na uplatňovanie oprávnení na turistických motorových klzákoch (TMG).

Držitelia LAPL(S) smú po vydaní preukazu spôsobilosti prepravovať cestujúcich iba po nalietaní 10 hodín letového času alebo absolvovaní 30 vzletov vo funkcii veliaceho pilota (PIC) na vetroňoch alebo motorových vetroňoch.

Žiadatelia o LAPL(S) absolvujú najmenej:

- 15 hodín letového výcviku na vetroňoch alebo motorových vetroňoch (Z 15 hodín požadovaných v turistickom motorovom klzáku sa môže vykonať najviac 7 hodín);
- 10 hodín letu s inštruktorom;
- 2 hodiny samostatného letu pod dohľadom;
- 45 vzletov a pristátí;
- 1 samostatný prelet do vzdialenosti aspoň 50 km (27 NM), alebo 1 prelet s inštruktorom do vzdialenosti aspoň 100 km (55 NM).

2.2.2.4 LAPL(S) – Rozšírenie oprávnenie na turistické motorové klzáky (TMG)

Oprávnenia LAPL(S) sa rozširia na turistické motorové klzáky (TMG), keď pilot absolvuje vo výcvikovej organizácii na základe vyhlásenia alebo organizácii schválenej na výcvik aspoň:

- 6 hodín letového výcviku na turistických motorových klzákoch;
- 4 hodiny letu s inštruktorom;
- 1 samostatný prelet do vzdialenosti aspoň 150 km (80 NM), počas ktorého sa uskutoční 1 pristátie s úplným zastavením na inom letisku, ako bolo letisko odletu.

2.2.2.5 LAPL(B) - Preukaz spôsobilosti pilota ľahkých lietadiel na balóny

Preukaz LAPL na balóny oprávňuje držiteľa vykonávať funkciu veliaceho pilota (PIC) na teplovzdušných balónoch alebo teplovzdušných vzducholodiach s maximálnym objemom obalu 3 400 m³ alebo na plynových balónoch s maximálnym objemom obalu 1 260 m³ prepravujúcich najviac troch cestujúcich, pričom na palube balóna nikdy nie je viac osôb ako 4.

Žiadatelia o LAPL(B) absolvujú najmenej:

- 16 hodín letového výcviku na balónoch rovnakej triedy;
- 12 hodín letu s inštruktorom;
- 10 naplnení a 20 vzletov a pristátí;
- 1 samostatný let pod dohľadom s časom letu najmenej 30 minút.

2.2.2.6 LAPL(B) – Rozšírenie oprávnení na lety v ukotvených balónoch

Oprávnenia LAPL(B) sú obmedzené na lety vo voľných balónoch. Toto obmedzenie sa môže zrušiť, ak pilot absolvuje najmenej 3 výcvikové lety v ukotvených balónoch. Absolvovanie doplnkového výcviku sa zapíše do denníka a podpíše ho inštruktor. Na zachovanie tohto oprávnenia musia piloti absolvovať najmenej 2 lety v ukotvených balónoch počas predchádzajúcich 24 mesiacov.

2.2.2.7 LAPL(B) – Rozšírenie oprávnení na ďalšie triedy balónov

Oprávnenia LAPL(B) sú obmedzené na triedu balóna, na ktorom žiadateľ vykonal praktickú skúšku. Toto obmedzenie sa môže zrušiť, ak pilot absolvuje vo výcvikovej organizácii na základe vyhlásenia alebo v organizácii schválenej na výcvik v balónoch inej triedy aspoň:

- 5 výcvikových letov s inštruktorom alebo;
- 5 hodín letu s inštruktorom v prípade, že chce oprávnenia LAPL(B) na teplotvzdušné balóny rozšíriť na teplotvzdušné vzducholode.

2.2.3 PPL – Preukaz spôsobilosti súkromného pilota

Žiadateľ o PPL musia mať:

- najmenej 17 rokov;
- najmenej 16 rokov ak ide o BPL alebo SPL.

Žiadatelia o BPL, SPL alebo PPL absolvujú výcvikový kurz vo výcvikovej organizácii na základe vyhlásenia, alebo v organizácii schválenej na výcvik. Kurz zahŕňa teoretickú výučbu a letový výcvik zodpovedajúce oprávneniam BPL, SPL alebo PPL, o ktoré sa žiada. Teoretickú výučbu a letový výcvik je možné absolvovať v inej výcvikovej organizácii na základe vyhlásenia alebo v organizácii schválenej na výcvik ako v tej, v ktorej žiadatelia začali svoj výcvik.

Na základe záverov z odborného vyšetrovania leteckých nehôd a incidentov a s cieľom zamedzenia ďalších leteckých nehôd, letecký úrad odporúča prevádzkovateľom lietadiel obmedziť oprávnenie súkromných pilotov vykonávať lety s inými osobami na palube celkovým počtom 200 hodín nalietaných na danom type, z toho sólo lety minimálne 100 hodín.

2.2.3.1 PPL(A) - Preukaz spôsobilosti súkromného pilota letúnov

PPL(A) oprávňuje držiteľa vykonávať bez odplaty funkciu veliaceho pilota (PIC) alebo druhého pilota na letúnoch, alebo turistických motorových klzákoch (TMG) v neobchodnej prevádzke.

Držiteľ PPL(A) s oprávneniami inštruktora alebo examinátora môže prijať odplatu za:

- poskytovanie letového výcviku pre získanie LAPL(A) alebo PPL(A);
- vykonávanie praktických skúšok a preskúšaní odbornej spôsobilosti pre získanie týchto preukazov spôsobilosti;
- výcvik, skúšanie a kontrolu pre kvalifikačné kategórie alebo osvedčenia pripojené k týmto preukazom spôsobilosti.

Žiadatelia o preukaz PPL(A) absolvujú najmenej:

- 45 hodín letového výcviku na letúnoch alebo na TMG, z toho 5 hodín môžu vykonať vo výcvikovom zariadení na simuláciu letu (FSTD);
- 25 hodín letu s inštruktorom;
- 10 hodín samostatného letu pod dohľadom;
- 5 hodín samostatného preletu s minimálne 1 preletom do vzdialenosti aspoň 270 km (150 NM), počas ktorého sa uskutočnia pristátia s úplným zastavením na dvoch letiskách odlišných od letiska odletu.

Žiadatelia o preukaz PPL(A), ktorí sú držiteľmi LAPL(A) absolvujú najmenej:

- 15 hodín letu na letúnoch;
- 10 hodín v rámci výcvikového kurzu;
- 4 hodiny samostatného času letu pod dohľadom;
- 2 hodiny samostatného preletu s minimálne jedným preletom do vzdialenosti aspoň 270 km (150 NM), počas ktorého sa uskutočnia pristátia s úplným zastavením na dvoch letiskách odlišných od letiska odletu.

Žiadatelia o preukaz PPL(A), ktorí sú držiteľmi LAPL(S) alebo SPL s rozšírením na turistický motorový klzák absolvujú najmenej:

- 24 hodín letu na turistickom motorovom klzáku a
- 15 hodín letového výcviku na letúnoch v rámci výcvikového kurzu.

2.2.3.2 PPL(H) preukaz spôsobilosti súkromného pilota vrtuľníkov

PPL(H) oprávňuje držiteľa vykonávať bez odplaty funkciu veliaceho pilota (PIC) alebo druhého pilota na vrtuľníkoch v neobchodnej prevádzke.

Držiteľ PPL(H) s oprávneniami inštruktora alebo examinátora môže prijať odplatu za:

- poskytovanie letového výcviku pre získanie LAPL(H) alebo PPL(H);
- vykonávanie praktických skúšok a preskúšaní odbornej spôsobilosti pre získanie týchto preukazov spôsobilosti;
- výcvik, skúšanie a kontrolu pre kvalifikačné kategórie a osvedčenia pripojené k týmto preukazom spôsobilosti.

Žiadatelia o PPL(H) absolvujú najmenej:

- 45 hodín letového výcviku na vrtuľníkoch, z toho 5 hodín môžu vykonať v trenažéri letových a navigačných postupov (FNPT) alebo v letovom simulátore (FFS);
- 25 hodín letu s inštruktorom;
- 10 hodín samostatného letu pod dohľadom;
- 5 hodín samostatného preletu s minimálne 1 preletom do vzdialenosti aspoň 185 km (100 NM), počas ktorého sa uskutočnia pristátia s úplným zastavením na dvoch letiskách odlišných od letiska odletu;
- 35 zo 45 hodín letového výcviku sa musí vykonať na vrtuľníkoch rovnakého typu, ako sa použije pri praktickej skúške.

Žiadatelia o PPL(H), ktorí sú držiteľmi LAPL(H) absolvujú najmenej:

- 5 hodín letu s inštruktorom;
- 1 samostatný prelet pod dohľadom do vzdialenosti aspoň 185 km (100 NM), počas ktorého sa uskutočnia pristátia s úplným zastavením na dvoch letiskách odlišných od letiska odletu.

2.2.3.3 PPL(As) preukaz spôsobilosti súkromného pilota vzducholodí

PPL(As) oprávňuje držiteľa vykonávať bez odplaty funkciu veliaceho pilota (PIC) alebo druhého pilota na vzducholodiach v neobchodnej prevádzke.

Držiteľ PPL(As) s oprávneniami inštruktora alebo examinátora môže prijať odplatu za:

- poskytovanie letového výcviku pre získanie PPL(As);
- vykonávanie praktických skúšok a preskúšaní odbornej spôsobilosti pre získanie tohto preukazu spôsobilosti;
- výcvik, skúšanie a kontrolu pre kvalifikačné kategórie alebo osvedčenia pripojené k týmto preukazom spôsobilosti.

Žiadatelia o PPL(As) absolvujú najmenej:

- 35 hodín letového výcviku na vzducholodiach, z toho 5 hodín môžu vykonať vo výcvikovom zariadení na simuláciu letu (FSTD);
- 25 hodín letu s inštruktorom;
- 3 hodiny preletu s inštruktorom;
- 1 hodinu preletu do vzdialenosti aspoň 65 km (35 NM);
- 3 hodiny výcviku letu podľa prístrojov;
- 8 vzletov a pristátí na letisku vrátane postupov ukotvenia pri stožiarí a odpútania od stožiaru;
- 8 hodín samostatného letu pod dohľadom.

2.2.4 SPL – Preukaz spôsobilosti pilota vetroňa

Preukaz spôsobilosti SPL na vetrone oprávňuje držiteľa vykonávať funkciu veliaceho pilota (PIC) na vetroňoch a motorových vetroňoch.

Držiteľ SPL:

- môže prepravovať cestujúcich, až keď po vydaní preukazu spôsobilosti absolvujú najmenej 10 hodín letu alebo 30 vzletov vo funkcii veliaceho pilota (PIC) na vetroňoch alebo motorových vetroňoch;
- musí vykonávať činnosti v neobchodnej prevádzke bez odplaty, a to až do dosiahnutia veku 18 rokov a do absolvovania najmenej 75 hodín letu alebo 200 vzletov vo funkcii veliaceho pilota (PIC) na vetroňoch alebo motorových vetroňoch po vydaní preukazu spôsobilosti.

Držiteľ SPL s oprávneniami inštruktora alebo examinátora prijať odplatu za:

- poskytovanie letového výcviku pre získanie LAPL(S) alebo SPL;
- vykonávanie praktických skúšok a preskúšaní odbornej spôsobilosti na získanie týchto preukazov spôsobilosti;
- výcvik, skúšanie a kontrolu pre kvalifikačné kategórie a osvedčenia pripojené k týmto preukazom spôsobilosti.

Žiadatelia o SPL absolvujú najmenej:

- 15 hodín letového výcviku na vetroňoch alebo motorových vetroňoch.

Žiadatelia o SPL, ktorí sú držiteľmi LAPL(S):

- dostanú plný zápočet vo vzťahu k požiadavkám na vydanie SPL.

2.2.5 BPL – Preukaz spôsobilosti pilota balóna

BPL oprávňuje držiteľa vykonávať funkciu veliaceho pilota (PIC) na balónoch. Oprávnenia BPL sú obmedzené na lety vo voľných balónoch.

Oprávnenie držiteľov BPL je obmedzené len na vykonávanie činností v neobchodnej prevádzke bez odplaty, a to až kým:

- nedosiahnu vek 18 rokov;
- neabsolvujú 50 hodín letu a 50 vzletov a pristátí vo funkcii veliaceho pilota (PIC) na balónoch.

Držiteľ BPL s oprávneniami inštruktora alebo examinátora prijímať odplatu za:

- poskytovanie letového výcviku pre získanie LAPL(B) alebo BPL;
- vykonávanie praktických skúšok a preskúšaní odbornej spôsobilosti na získanie týchto preukazov spôsobilosti;
- výcvik, skúšanie a kontrolu pre kvalifikačné kategórie a osvedčenia pripojené k týmto preukazom spôsobilosti.

Žiadatelia o BPL absolvujú najmenej:

- 16 hodín letového výcviku na balónoch rovnakej triedy a skupiny;
- 12 hodín letu s inštruktorom;
- 10 naplnení a 20 vzletov a pristátí a
- 1 samostatný let pod dohľadom s časom letu najmenej 30 minút.

Žiadatelia o BPL, ktorí sú držiteľmi LAPL(B):

- dostanú plný zápočet vo vzťahu k požiadavkám na vydanie BPL.

2.2.5.1 BPL – Rozšírenie oprávnení na ďalšiu triedu alebo skupinu balónov

Oprávnenia BPL sú obmedzené na triedu a skupinu balónov, na akom žiadateľ vykonal praktickú skúšku. V prípade rozšírenia na inú skupinu v rámci tej istej triedy balónov absolvuje najmenej:

- 2 výcvikové lety v balóne príslušnej skupiny a
- 100 hodín (PIC) pre balóny s objemom obalu od 3 401 m³ do 6 000 m³;
- 200 hodín (PIC) pre balóny s objemom obalu od 6 001 m³ do 10 500 m³;
- 300 hodín (PIC) pre balóny s objemom obalu väčším ako 10 500 m³;
- 50 hodín (PIC) pre plynové balóny s objemom obalu väčším ako 1 260 m³.

2.2.6 CPL – Preukaz spôsobilosti obchodného pilota

Žiadateľ o CPL musí mať:

- najmenej 18 rokov.

CPL oprávňuje držiteľa v rámci príslušnej kategórie lietadiel:

- uplatňovať všetky oprávnenia držiteľa LAPL a PPL;
- vykonávať funkciu veliaceho pilota (PIC) alebo druhého pilota na ľubovoľných lietadlách v inej prevádzke, ako je obchodná letecká doprava;

- vykonávať funkciu veliaceho pilota (PIC) v obchodnej leteckej doprave na ľubovoľných jednopilotných lietadlách;
- vykonávať funkciu druhého pilota v obchodnej leteckej doprave

2.2.6.1 CPL(A) - Preukaz spôsobilosti obchodného pilota letúnov

Predtým než bude žiadateľ o CPL(A) uplatňovať oprávnenie musí byť držiteľom preukazu spôsobilosti pilota viacčlennej posádky (MPL), pre vydanie ktorého musí absolvovať najmenej:

- 70 hodín letu vo funkcii veliaceho pilota (PIC) alebo
- 10 hodín vo funkcii veliaceho pilota (PIC) a 60 hodín vo funkcii veliaceho pilota pod dohľadom (PICUS).

Z týchto 70 hodín musí absolvovať najmenej:

- 20 hodín prelet podľa pravidiel letu za viditeľnosti vo funkcii veliaceho pilota (PIC) alebo 10 hodín vo funkcii veliaceho pilota (PIC) a 10 hodín vo funkcii veliaceho pilota pod dohľadom (PICUS);
- 1 prelet podľa pravidiel letu za viditeľnosti do vzdialenosti aspoň 540 km (300 NM), počas ktorého sa uskutočnia pristátia s úplným zastavením na dvoch rozličných letiskách vo funkcii veliaceho pilota (PIC);

Ďalej musí absolvovať:

- prvky modulového kurzu CPL(A);
- praktickú skúšku na získanie CPL(A).

2.2.7 MPL - Preukaz spôsobilosti pilota viacčlennej posádky

Žiadateľ o MPL musí mať:

- najmenej 18 rokov.

MPL oprávňuje držiteľa vykonávať funkciu druhého pilota na letúnoch povinne prevádzkovaných v posádke s druhým pilotom. Držiteľ MPL môže získať ďalšie oprávnenia:

- držiteľa PPL(A) za predpokladu, že sú splnené požiadavky na PPL(A)
- držiteľa CPL(A) za predpokladu, že sú splnené požiadavky na CPL(A)

Oprávnenia prístrojovej kvalifikačnej kategórie IR(A) držiteľa MPL sú obmedzené na letúny povinne prevádzkované v posádke s druhým pilotom. Oprávnenia prístrojovej kvalifikačnej kategórie IR(A) sa môžu rozšíriť na jednopilotnú prevádzku v letúnoch za predpokladu, že držiteľ preukazu spôsobilosti absolvoval potrebný výcvik, aby mohol vykonávať funkciu veliaceho pilota (PIC) v jednopilotnej prevádzke výlučne podľa prístrojov, a úspešne absolvoval praktickú skúšku prístrojovej kvalifikačnej kategórie IR(A) ako pilot jednopilotného letúna.

2.2.8 ATPL – Preukaz spôsobilosti dopravného pilota

Žiadatelia o ATPL musia mať:

- najmenej 21 rokov.

ATPL oprávňuje držiteľa v rámci príslušnej kategórie lietadiel:

- uplatňovať všetky oprávnenia držiteľa LAPL, PPL a CPL;
- vykonávať funkciu veliaceho pilota (PIC) v obchodnej leteckej doprave.

2.2.8.1 ATPL(A) – Preukaz spôsobilosti dopravného pilota letúnov

Žiadatelia o ATPL(A) musia:

- byť držiteľmi MPL;
- byť držiteľmi CPL(A);
- byť držiteľmi prístrojovej kvalifikačnej kategórie (IR) pre viacmotorové letúny;
- absolvovať aj inštruktáž súčinnosti viacčlennej posádky (MCC);
- absolvujú najmenej 1500 hodín letu v letúnoch;
- absolvovať 500 hodín v rámci viacpilotnej prevádzky na letúnoch;
- absolvovať 500 hodín vo funkcii veliaceho pilota pod dohľadom (PICUS) alebo;
 - absolvovať 250 hodín vo funkcii veliaceho pilota (PIC);
 - absolvovať 250 hodín, pozostávajúcich najmenej zo 70 hodín vo funkcii veliaceho pilota a zo zvyšného času vo funkcii veliaceho pilota pod dohľadom;
- absolvovať 200 hodín preletu, z toho aspoň 100 hodín vo funkcii veliaceho pilota alebo vo funkcii veliaceho pilota pod dohľadom;
- 75 hodín prístrojového času, z čoho najviac 30 hodín môže tvoriť pozemný prístrojový čas a;
- 100 hodín nočného letu vo funkcii veliaceho pilota alebo druhého pilota;
- Z 1500 hodín času letu až 100 hodín sa môže absolvovať v letovom simulátore (FFS) alebo v тренаžéri letových a navigačných postupov (FNPT). Z týchto 100 hodín sa v FNPT môže absolvovať najviac 25 hodín.

2.2.8.2 ATPL(H) – Preukaz spôsobilosti dopravného pilota vrtuľníka

Žiadatelia o ATPL(H) musia:

- byť držiteľmi CPL(H);
- absolvovať aj inštruktáž súčinnosti viacčlennej posádky (MCC);
- absolvovať najmenej 1 000 hodín letu vo funkcii pilota vrtuľníka;
- 350 hodín vo viacpilotných vrtuľníkoch;
- 250 hodín vo funkcii veliaceho pilota (PIC) alebo
 - 100 hodín vo funkcii veliaceho pilota a 150 hodín vo funkcii veliaceho pilota pod dohľadom alebo
 - 250 hodín vo funkcii veliaceho pilota pod dohľadom vo viacpilotných vrtuľníkoch. V tomto prípade sú oprávnenia ATPL(H) obmedzené iba na viacpilotnú prevádzku, pokiaľ žiadateľ neabsolvuje 100 hodín vo funkcii veliaceho pilota;
- 200 hodín preletu, z toho aspoň 100 hodín vo funkcii veliaceho pilota alebo vo funkcii veliaceho pilota pod dohľadom;
- 30 hodín prístrojového času letu, z čoho najviac 10 hodín môže tvoriť pozemný prístrojový čas;
- 100 hodín nočného letu vo funkcii veliaceho pilota alebo druhého pilota;

- Z 1000 hodín času letu sa najviac 100 hodín môže absolvovať vo výcvikovom zariadení na simuláciu letu (FSTD), z čoho najviac 25 hodín sa môže absolvovať v trenažéri letových a navigačných postupov (FNPT).

2.2.9 IR – Prístrojová kvalifikačná kategória

Prevádzku podľa pravidiel letu podľa prístrojov (IFR) na letúnoch, vrtuľníkoch, vzducholodiach alebo lietadlách so vzlakovými motormi môžu vykonávať iba držiteľia:

- preukazu spôsobilosti súkromného pilota (PPL);
- preukazu spôsobilosti obchodného pilota (CPL);
- preukazu spôsobilosti pilota viacčlennej posádky (MPL) a;
- preukazu spôsobilosti dopravného pilota (ATPL).

IR oprávňuje držiteľa lietať na lietadle podľa pravidiel letu podľa prístrojov (IFR) vrátane výkonnostnej navigácie s najmenšou výškou rozhodnutia aspoň 200 stôp (60 m). V prípade IR pre viacmotorové letúny sa tieto oprávnenia môžu rozšíriť na výšky rozhodnutia menej ako 200 stôp (60 m), ak žiadateľ absolvoval špeciálny výcvik v organizácii schválenej na výcvik a vo viacpilotnom lietadle. Držiteľ IR(H) musí na uplatňovanie svojich oprávnení vo funkcii veliaceho pilota (PIC) podľa pravidiel letu podľa prístrojov (IFR) absolvovať najmenej 70 hodín prístrojového času, z čoho až 30 hodín môže tvoriť pozemný prístrojový čas.

Žiadateľ o IR musí:

- byť držiteľom preukazu PPL alebo CPL alebo ATPL v príslušnej kategórii lietadiel;
- byť držiteľom oprávnenia na lietanie v noci, ak sa oprávnenia IR budú používať v noci;
- absolvovať najmenej 50 hodín preletov vo funkcii veliaceho pilota (PIC) v letúnoch, turistických motorových klzákoch, vrtuľníkoch alebo vzducholodiach, z toho aspoň 10 hodín alebo v prípade vzducholodí 20 hodín v príslušnej kategórii lietadiel.

2.3 Preukazy spôsobilosti a kvalifikácie ostatných členov posádky

2.3.1 Preukaz spôsobilosti leteckého navigátora

Žiadateľ musí:

- mať najmenej 18 rokov;
- byť držiteľom platného osvedčenia zdravotnej spôsobilosti 2. triedy;
- mať nalietaných aspoň 00 hodín pri výkone povinností leteckého navigátora pri preletoch pod dohľadom inštruktora navigátora;
- mať nalietaných aspoň 30 hodín v noci;
- predložiť dôkaz, že uspokojivo určil polohu lietadla za letu a použil tieto informácie na navigačné vedenie lietadla, a to:
 - v noci aspoň dvadsaťpäťkrát pomocou astronomických pozorovaní a systémov priestorovej navigácie a tiež
 - vo dne aspoň dvadsaťpäťkrát pomocou astronomických pozorovaní a systémov priestorovej navigácie.

2.3.2 Preukaz spôsobilosti palubného inžiniera

Žiadateľ musí:

- mať najmenej 18 rokov;
- byť držiteľom platného osvedčenia zdravotnej spôsobilosti 1. triedy;
- mať nalietaných aspoň 100 hodín času letu pri výkone povinností palubného inžiniera pod dohľadom inštruktora palubného inžiniera.

2.4 Preukazy spôsobilosti a kvalifikácie leteckého pozemného personálu

2.4.1 Preukaz spôsobilosti technika údržby lietadiel

Žiadateľ musí:

- mať najmenej 18 rokov;
- mať ďalej uvedené skúsenosti z prehliadok, obsluhy a údržby lietadiel alebo ich častí na vydanie preukazu spôsobilosti s oprávnením na lietadlo ako celok aspoň:
 - štyri roky alebo
 - dva roky, ak žiadateľ úspešne ukončil schválený výcvikový kurz;
- mať ďalej uvedené skúsenosti z prehliadok, obsluhy a údržby lietadiel alebo ich častí na vydanie preukazu spôsobilosti s oprávnením obmedzeným:
 - dva roky alebo
 - taký čas, ktorý dopravný úrad uzná za potrebný na zabezpečovanie rovnakej úrovne praktických skúseností u žiadateľov, ktorí úspešne ukončili schválený výcvikový kurz.

Oprávnenia držiteľa preukazu spôsobilosti technika údržby lietadiel platia len pre:

- lietadlá, ktoré má držiteľ zapísané v preukaze spôsobilosti ako celok podľa jednotlivých typov alebo podľa inej rozšírenej kategorizácie, alebo;
- draky, motory, lietadlové sústavy alebo lietadlové celky zapísané v preukaze spôsobilosti podľa typového označenia alebo podľa inej rozšírenej kategorizácie, a/alebo;
- lietadlové elektronické, rádiové, prístrojové a elektrické sústavy alebo ich celky zapísané v preukaze spôsobilosti podľa typového označenia alebo podľa inej rozšírenej kategorizácie.

2.4.2 Preukaz spôsobilosti dispečera letovej prevádzky

Žiadateľ musí:

- mať najmenej 21 rokov.

Žiadateľ musí v priebehu posledných troch rokov, ktoré bezprostredne predchádzajú dňu podania žiadosti, ukončiť aspoň dvojročnú činnosť v jednej alebo v akejkoľvek kombinácii funkcií, pri akejkoľvek kombinácii musí byť žiadateľ aspoň jeden rok v jednej z uvedených funkcií:

- člen letovej posádky, člen posádky v leteckej doprave alebo;

- letecký meteorológ v organizácii vypravujúcej lietadlá v leteckej doprave alebo
- riadiaci letovej prevádzky, alebo pracovník pracujúci v inej oblasti civilného letectva, ak to letecký úrad uzná za prijateľné, alebo;
- ukončiť v období dvoch rokov, ktoré bezprostredne predchádzajú žiadosti, aspoň jednoročnú činnosť ako asistent v dispečingu leteckej dopravy alebo;
- úspešne ukončiť schválený výcvikový kurz;
- slúžiť aspoň 90 pracovných dní počas obdobia 6 mesiacov, ktoré bezprostredne predchádzajú podaniu žiadosti, pod dohľadom dispečera letovej prevádzky s príslušnou kvalifikáciou.

Držiteľ preukazu spôsobilosti dispečera letovej prevádzky je oprávnený pri dodržaní podmienok vykonávať túto funkciu so zodpovednosťou za akúkoľvek oblasť, pre ktorú splnil minimálne požiadavky oblastnej kvalifikácie a zachovanie tejto kvalifikácie.

Dispečer letovej prevádzky (dispečer letov) nesmie samostatne vykonať dozor nad vykonaním letov, ak:

- neukončil uspokojivo špecifický dispečerský výcvikový kurz, ktorý obsahoval všetky špecifické komponenty schválených metód riadenia a dohľadu letovej prevádzky;
- nevykonával v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov najmenej jednosmerný kvalifikačný let v pilotnom priestore letúna cez ľubovoľnú oblasť, na ktorú je oprávnený vykonávať dozor nad vykonaním letov. Let by mal zahŕňať pristátie na toľkých letiskách, na ktorých je to z prevádzkových dôvodov účelné;
- nepreukázal prevádzkovateľovi znalosť obsahu prevádzkovej príručky, rádiazariadení v používaných typoch letúna, navigačného vybavenia používaného v letúnoch;
- nepreukázal prevádzkovateľovi znalosť ďalej uvedených podrobností, týkajúcich sa prevádzky, za ktorú dispečer zodpovedá a oblastí, kde je oprávnený vykonávať dozor nad vykonávaním letov počas sezónnych meteorologických podmienok a zdrojov meteorologických informácií, počas účinkov meteorologických podmienok na rádiový príjem v používaných letúnoch, počas zvláštností a obmedzení každého navigačného zariadenia používaného na danej trati, smerníc a výpočtov na nakladanie letúnov;
- nepreukázal prevádzkovateľovi znalosti a zručnosti týkajúce sa ľudskej výkonnosti, ktorá súvisí s povinnosťami dispečera.

2.4.2.1 Povinnosti dispečera letovej prevádzky (dispečera letov)

Dispečer letovej prevádzky (dispečer letov) pri výkone služby spojenej s dozorom nad letovou prevádzkou musí:

- pomáhať veliteľovi lietadla pri príprave letu a zaobstarávať na tento účel potrebné informácie;
- pomáhať veliteľovi lietadla pri príprave letového plánu prevádzkovateľa a letového plánu letových prevádzkových služieb, podpisovať ich, ak sa to požaduje a druhý z nich odovzdať do evidencie príslušnému stanovištu letových prevádzkových služieb;
- odovzdávať počas letu veliteľovi lietadla vhodnými prostriedkami informácie, ktoré môžu byť dôležité na bezpečné vykonanie letu;

- v prípade núdzového stavu použiť také postupy, ktoré sú uvedené v prevádzkovej príručke a zároveň sa zdržať akéhokoľvek konania, ktoré by bolo v rozpore s postupmi letových prevádzkových služieb a poskytnúť informácie týkajúce sa bezpečnosti, ktoré môžu byť potrebné na bezpečné vykonanie letu veliteľovi lietadla, vrátane informácií týkajúcich sa akýchkoľvek zmien letového plánu, ktoré sa stanú potrebnými počas letu;
- dodržať postupy stanovené službami riadenia letovej prevádzky;
- dodržať postupy stanovené meteorologickými službami, alebo;
- dodržať postupy stanovené spojovacou službou;
- priebežne zoznamovať so všetkými problémami leteckej prevádzky, ktoré sa vzťahujú na jeho funkciu, vrátane znalostí a zručností týkajúcich sa ľudskej výkonnosti.

2.4.3 Preukaz spôsobilosti operátora leteckej stanice

Žiadateľ musí:

- mať najmenej 18 rokov;
- v priebehu 12 mesiacov, ktoré bezprostredne predchádzajú dátumu podania žiadosti, úspešne ukončiť schválený výcvikový kurz a úspešne absolvovať aspoň dvojmesačný zácvik pod dozorom operátora s príslušnou kvalifikáciou, kvalifikáciou alebo;
- v priebehu 12 mesiacov, ktoré bezprostredne predchádzajú dátumu podania žiadosti, úspešne absolvovať pod dozorom operátora s príslušnou kvalifikáciou aspoň šesťmesačný zácvik;
- preukázať svoje schopnosti, že ovláda používané telekomunikačné vybavenie a
- preukázať svoje schopnosti, že ovláda vysielanie a prijímanie rádiových správ s potrebnou presnosťou a výkonnosťou.

Držiteľ preukazu spôsobilosti operátora leteckej stanice je oprávnený pôsobiť ako operátor leteckej stanice za predpokladu, že sa zoznámil so všetkými potrebnými a platnými informáciami o druhoch vybavenia a prevádzkových postupoch, používaných na danej leteckej stanici.

2.4.4 Preukaz spôsobilosti študenta-riadiaceho letovej prevádzky

Preukaz spôsobilosti študenta – riadiaceho letovej prevádzky oprávňuje držiteľa poskytovať služby riadenia letovej prevádzky pod dohľadom inštruktora výcviku na pracovisku podľa kvalifikačných kategórií a doložiek ku kvalifikačným kategóriám, ktoré sú v jeho preukaze spôsobilosti uvedené, a absolvovať výcvik k doložkám ku kvalifikačnej kategórii.

Žiadatelia o vydanie preukazu spôsobilosti študenta – riadiaceho letovej prevádzky musia:

- musia mať aspoň 18 rokov;
- úspešne ukončiť počiatočný výcvik vo výcvikovej organizácii;
- byť držiteľmi platného osvedčenia zdravotnej spôsobilosti;
- preukázali primeranú úroveň jazykových schopností na úrovni 4.

Preukaz spôsobilosti študenta – riadiaceho letovej prevádzky obsahuje jazykové doložky a najmenej jednu kvalifikačnú kategóriu a v prípade potreby jednu doložku ku kvalifikačnej kategórii.

Držiteľ preukazu spôsobilosti študenta – riadiaceho letovej prevádzky, ktorý nezačal využívať oprávnenia spojené s týmto preukazom do jedného roka od dátumu jeho vydania alebo nevyužíval tieto oprávnenia dlhšie ako jeden rok, môže začať alebo pokračovať vo výcviku na stanovišti v tejto kvalifikačnej kategórii až po jeho/jej primeranom hodnotení, či stále spĺňa podmienky tejto kvalifikačnej kategórie, ktoré vykoná výcviková organizácia.

2.4.5 Preukaz spôsobilosti riadiaceho letovej prevádzky

Preukaz spôsobilosti riadiaceho letovej prevádzky oprávňuje držiteľa poskytovať služby riadenia letovej prevádzky podľa kvalifikačných kategórií a doložiek ku kvalifikačným kategóriám, ktoré obsahuje jeho preukaz spôsobilosti, a využívať oprávnenia vyplývajúce z doložiek, ktoré sú v ňom zahrnuté.

Oprávnenia, ktoré poskytuje preukaz spôsobilosti riadiaceho letovej prevádzky, zahŕňajú aj oprávnenia poskytované preukazom spôsobilosti študenta – riadiaceho letovej prevádzky.

Žiadatelia o prvé vydanie preukazu spôsobilosti riadiaceho letovej prevádzky:

- sú držiteľmi preukazu spôsobilosti študenta – riadiaceho letovej prevádzky;
- ukončili kurz k doložke na stanovište a úspešne vykonali príslušné skúšky alebo hodnotenia v súlade s požiadavkami;
- sú držiteľmi platného osvedčenia zdravotnej spôsobilosti;
- preukázali primeranú úroveň jazykových schopností v súlade s požiadavkami.

Platnosť preukazu spôsobilosti riadiaceho letovej prevádzky je potvrdená, ak sa v nej uvedie jedna alebo viaceré kvalifikačné kategórie a príslušná doložka ku kvalifikačnej kategórii, doložka na stanovište a jazykové doložky, ku ktorým bol úspešne ukončený výcvik.

Držiteľ preukazu spôsobilosti riadiaceho letovej prevádzky, ktorý nezačal využívať oprávnenia spojené s akoukoľvek kvalifikačnou kategóriou do jedného roka od dátumu jeho vydania môže začať výcvik na stanovišti v tejto kvalifikačnej kategórii až po jeho/jej primeranom hodnotení, či stále spĺňa podmienky tejto kvalifikačnej kategórie, ktoré vykoná výcviková organizácia.

2.4.5.1 Kvalifikačné kategórie riadiaceho letovej prevádzky

Preukazy spôsobilosti obsahujú jednu alebo viaceré z týchto kvalifikačných kategórií uvádzajúcich druh služby, ktorú je držiteľ preukazu spôsobilosti oprávnený poskytovať:

- ADV - kvalifikačná kategória pre letiskové riadenie letov v podmienkach viditeľnosti, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý poskytovať službu riadenia letiskovej prevádzky na letisku, ktoré nemá uverejnené žiadne postupy pre priblíženia alebo odlety podľa prístrojov;
- ADI - kvalifikačná kategória pre letiskové riadenie letov podľa prístrojov, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý poskytovať službu riadenia letiskovej prevádzky na letisku, ktoré má uverejnené postupy pre prílety alebo odlety podľa prístrojov;

- APP - kvalifikačná kategória pre približovacie procedurálne riadenie, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý poskytovať služby riadenia letovej prevádzky prilietavajúcim, odlietavajúcim a prelietavajúcim lietadlám bez použitia prehľadového zariadenia;
- APS - kvalifikačná kategória pre približovacie prehľadové riadenie, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý poskytovať služby riadenia letovej prevádzky prilietavajúcim, odlietavajúcim a prelietavajúcim lietadlám s použitím prehľadového zariadenia;
- ACP - kvalifikačná kategória pre oblastné procedurálne riadenie, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý poskytovať službu riadenia letovej prevádzky lietadlám bez použitia prehľadového zariadenia;
- ACS - kvalifikačná kategória pre oblastné prehľadové riadenie, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý poskytovať službu riadenia letovej prevádzky s použitím prehľadového zariadenia.

Držiteľ kvalifikačnej kategórie, ktorý nevyužíval oprávnenia spojené s touto kvalifikačnou kategóriou počas štyroch po sebe nasledujúcich rokov alebo dlhšie, môže začať vykonávať výcvik na stanovišti k tejto kvalifikačnej kategórii až po primeranom hodnotení predchádzajúcej spôsobilosti, či dotknutá osoba stále spĺňa podmienky tejto kvalifikačnej kategórie, ktoré vykoná výcviková organizácia.

2.4.5.2 Doložky ku kvalifikačným kategóriám

Kvalifikačná kategória pre letiskové riadenie letov podľa prístrojov (ADI) má aspoň jednu z týchto doložiek:

- AIR - doložka pre riadenie letovej prevádzky, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý riadiť letovú prevádzku v blízkosti letiska a na vzletovej a pristávacej dráhe;
- GMC - doložka pre riadenie pohybu lietadiel na zemi, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý riadiť pohyb lietadiel na zemi;
- TWR - doložka pre riadenie z letiskovej veže, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý poskytovať letiskovú službu riadenia. Doložka pre riadenie z letiskovej veže (TWR) zahŕňa oprávnenia doložky pre riadenie letovej prevádzky (AIR) a doložky pre riadenie pohybu lietadiel na zemi (GMC);
- GMS - doložka pre pozorovanie pohybu lietadiel na zemi, ktorá sa udeľuje k doložke pre riadenie pohybu lietadiel na zemi alebo k doložke pre riadenie z letiskovej veže, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý riadiť pohyby lietadiel na zemi s pomocou technických systémov riadenia pohybov na letiskovej ploche;
- RAD - doložka pre letiskové radarové riadenie, ktorá sa udeľuje k doložke pre riadenie letovej prevádzky alebo k doložke pre riadenie z letiskovej veže, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý poskytovať riadenie letiskovej prevádzky pomocou prehľadového radarového zariadenia.

Kvalifikačná kategória pre približovacie prehľadové riadenie (APS) môže mať jednu alebo viac z týchto doložiek:

- PAR - doložka pre presný približovací radar, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý vykonávať službu presného približovania riadeného zo zeme s použitím presného približovacieho radaru pre lietadlá vo fáze konečného priblíženia na pristátie;
- SRA - doložka na riadenie prehľadovým približovacím radarom, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý na poskytovanie nepresných priblížení riadených zo zeme s použitím prehľadového radaru pre lietadlá vo fáze konečného priblíženia na pristátie;
- TCL - doložka pre riadenie v koncovej oblasti, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý poskytovať služby riadenia letovej prevádzky s použitím akéhokoľvek prehľadového zariadenia pre lietadlá letiace v určených koncových oblastiach a/alebo v susediacich sektoroch.

Kvalifikačná kategória pre oblastné procedurálne riadenie (ACP) môže mať doložku:

- OCN - doložka pre oceánske riadenie, ktorá uvádza, že držiteľ je spôsobilý poskytovať služby riadenia letovej prevádzky pre lietadlá letiace v oceánskej riadenej oblasti.

Kvalifikačná kategória pre oblastné prehľadové riadenie (ACS) môže mať jednu z týchto doložiek:

- TCL - doložka pre riadenie v koncovej oblasti, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý poskytovať služby riadenia letovej prevádzky s použitím akéhokoľvek prehľadového zariadenia pre lietadlá letiace v určených koncových oblastiach a/alebo v susediacich sektoroch;
- OCN - doložka pre oceánske riadenie, ktorá uvádza, že držiteľ preukazu spôsobilosti je spôsobilý poskytovať služby riadenia letovej prevádzky pre lietadlá letiace v oceánskej riadenej oblasti.

2.4.5.3 Doložky na stanovište

Doložka na stanovište oprávňuje držiteľa preukazu spôsobilosti poskytovať služby riadenia letovej prevádzky v určitom sektore, skupine sektorov a/alebo na určitých pracovných pozíciách patriacich do zodpovednosti stanovišťa letových prevádzkových služieb.

Pre riadiacich letovej prevádzky, ktorí poskytujú služby riadenia letovej prevádzky lietadlám vykonávajúcim letové testy, môže príslušný orgán stanoviť povinnosť spĺňať okrem požiadaviek dodatočné požiadavky.

Doložka na stanovište platí na obdobie určené v programe stanovišťa na udržiavanie odbornej spôsobilosti. Toto obdobie neprekročí tri roky.

Obdobie platnosti doložky na stanovište pri prvom vydaní a obnovení platnosti sa začne najneskôr do 30 dní od dátumu úspešného ukončenia hodnotenia.

Platnosť doložky na stanovište sa predĺži, ak:

- žiadateľ využíval oprávnenia vyplývajúce z preukazu spôsobilosti v rozsahu minimálneho počtu hodín stanoveného v programe stanovišťa na udržiavanie odbornej spôsobilosti;

- žiadateľ absolvoval opakovací výcvik počas obdobia platnosti doložky na stanovište v súlade s programom stanovišťa na udržiavanie odbornej spôsobilosti;
- spôsobilosť žiadateľa bola vyhodnotená v súlade s programom stanovišťa na udržiavanie odbornej spôsobilosti nie viac ako tri mesiace pred uplynutím platnosti jeho doložky na stanovište.

2.5 Zdravotné požiadavky pre vydanie preukazu spôsobilosti

Sú stanovené tri triedy zdravotnej spôsobilosti:

- Prvá trieda, ktorá sa požaduje u žiadateľa a držiteľa preukazu spôsobilosti:
 - obchodného pilota letúnov, vzducholodí, vrtuľníkov a konvertoplánov;
 - pilota viacčlennej posádky letúnov;
 - dopravného pilota letúnov, vrtuľníkov a konvertoplánov.
- Druhá trieda, ktorá sa požaduje u žiadateľa a držiteľa preukazu spôsobilosti:
 - leteckého navigátora;
 - palubného inžiniera;
 - súkromného pilota letúnov, vzducholodí, vrtuľníkov a konvertoplánov;
 - pilota vetroňov;
 - pilota voľných balónov;
 - palubného sprievodcu.
- Tretia trieda, ktorá sa požaduje u žiadateľa a držiteľa preukazu spôsobilosti:
 - riadiaceho letovej prevádzky.

Žiadateľ o vydanie osvedčenia zdravotnej spôsobilosti musí predložiť vyhlásenie, že zdravotníckemu zariadeniu alebo lekárovi poverenému ministerstvom, oznámil všetky údaje o svojom zdravotnom stave, ako aj o zdravotnom stave pokrvných príbuzných a jemu známych dedičných faktoroch, ktoré by mohli vplyvať na výkon funkcie, o ktorú sa uchádza. Žiadateľ musí byť upozornený na povinnosť poskytnúť tieto informácie v plnej šírke, ako sú mu známe.

Zdravotnícke zariadenie alebo lekári poverení ministerstvom sú povinní oznámiť leteckému úradu všetkých tých, ktorí žiadajú o vydanie osvedčenia zdravotnej spôsobilosti, avšak podľa výsledkov prehliadky a posúdenia nespĺňujú všetky požiadavky kladené na zdravotný stav, ale ich preukázané schopnosti a skúsenosti môžu kompenzovať zistenú poruchu zdravia tak, že vykonávaním práv daných preukazom spôsobilosti nie je ohrozená bezpečnosť letu.

Úroveň zdravotnej spôsobilosti, uplatňovaná pri obnovovaní zdravotnej spôsobilosti, musí byť v zásade taká istá ako pri vstupnom vyšetrení a posúdení, s výnimkou prípadov, ktoré sú výslovne uvedené. Pri obnovení zdravotnej spôsobilosti môže zdravotnícke zariadenie poverené ministerstvom zohľadniť preukázané schopnosti a skúsenosti, ktoré môžu kompenzovať zistenú poruchu zdravia tak, že vykonávaním oprávnení daných preukazom spôsobilosti nebude ohrozená bezpečnosť letu. Pri vstupných vyšetreniach toto nie je možné.

2.6 Jazykové požiadavky pre vydanie preukazu spôsobilosti

Spôsobilý letecký personál musí:

- komunikovať efektívne pri dorozumívaní sa iba hlasom (telefón/rádiotelefón) alebo v situáciách tvárou v tvár (v bezprostrednom kontakte);

- komunikovať o všeobecných, konkrétnych a pracovných záležitostiach presne a jasne;
- používať primerané komunikačné stratégie pri výmene správ a rozpoznávať a riešiť nedorozumenia (napr. overiť, potvrdiť alebo objasniť informácie) vo všeobecnom alebo pracovnom kontexte;
- úspešne a s relatívnou ľahkosťou sa vysporiadať s lingvistickými úlohami, ktoré vzniknú v dôsledku komplikovaného alebo neočakávaného zvratu udalostí v kontexte rutinných pracovných situácií alebo komunikačných úloh, s ktorými sú z iného hľadiska oboznámení a;
- používať dialekt alebo prízvuk, zrozumiteľný pre leteckú komunitu.

Úroveň	Výslovnosť	Konštrukcia	Slovná zásoba	Plynulosť	Chápanie	Interakcia
Odborné znalosti 6	Výslovnosť, dôraz, rytmus a intonácia, i keď s možným vplyvom prvého (rodného) jazyka alebo miestneho nárečia, takmer nikdy nenuší ľahkosť chápania.	Základné i úplné gramatické konštrukcie a druhy viet sú dôsledne dodržiavané.	Rozsah slovnej zásoby a presnosť jej používania je dostatočná na efektívnu komunikáciu v rámci širokého spektra známych a neznámych tém. Slovná zásoba je idiomatiká, používa slovné nuansy a je citlivá na vyjadrovanie.	Prirodzená schopnosť podrobne hovoriť plynulo bez námahy. Používanie zmeny toku prejavu na dosiahnutie štylistického efektu, napr. na zdôraznenie hlavného zmyslu. Spontánne používanie vhodných znakov prejavu a spojiek.	Chápanie je vyhovujúco presné takmer v celom kontexte a zahŕňa chápanie jazykových a kultúrnych jemných odlišností.	Interakcia bez ťažkostí takmer v každej situácii. Citlivosť na verbálne podnety a neverbálne podnety a primerané reagovanie na ne.
Rozšírené znalosti 5	Výslovnosť, dôraz, rytmus a intonácia, i keď s možným vplyvom prvého (rodného) jazyka alebo miestneho nárečia, zriedkavo ruší ľahkosť chápania.	Základné gramatické konštrukcie a druhy viet sú dôsledne dodržiavané. Pokusy o úplné konštrukcie, avšak s chybami, ktoré občas rušia význam vety.	Rozsah slovnej zásoby a jej presnosť je dostatočná na efektívnu komunikáciu všeobecných, konkrétnych a odborných tém. Vyhovujúce a úspešné používanie parafráz. Slovná zásoba je občas idiomatiká.	Schopnosť obsiahlo hovoriť na pomerne ľahké a dobre známe témy, ale môže kolísat plynulosť prejavu a štylizácie. Možné používanie vhodných znakov a spojiek.	Chápanie je všeobecne presné, konkrétne k danej téme a prevažne presné, keď je hovoriaci v priamej konfrontácii s lingvistickou alebo komplikovanou situáciou alebo nepredvídaným zvratom situácie. Je schopný pochopiť rozsiahle odlišnosti nárečia a alebo prízvuku v prejave.	Reakcie sú bezprostredné, vhodné a informatívne. Efektívne ovládanie vzájomného vzťahu medzi rečníkom/počúvajúcim.
Prevádzkové znalosti 4	Výslovnosť, dôraz, rytmus a intonácia sú ovplyvnené prvým (rodným) jazykom alebo miestnym nárečím, avšak len občas ruší ľahkosť chápania.	Základné gramatické konštrukcie a druhy viet sú kreatívne používané a zvyčajne dobre dodržiavané. Chyby sa môžu objaviť predovšetkým v neobvyklých alebo v neocakávaných situáciách, avšak zriedka majú vplyv na význam vety.	Rozsah slovnej zásoby a jej presnosť je dostatočná na efektívnu komunikáciu všeobecných, konkrétnych a odborných tém. Úspešná možnosť častejšieho parafrázovania, keď je nedostatok slovnej zásoby neobvyklý v nezvyčajných a neocakávaných situáciách.	Rozsiahla tvorivosť reči v primeranom tempe, občas môže strácať plynulosť pri prechode z navrhovenej alebo vzorovej prejavu k spontánnej komunikácii, toto však nebráni jej efektívnosti. Obmedzené používanie vhodných znakov a spojiek. Neudržiava pozornosť vstúvkami.	Chápanie je všeobecne zväčša presné, konkrétne k danej téme, keď je prízvuk alebo dialekt dostatočne zrozumiteľný aj pre leteckú komunitu. Keď je hovoriaci v priamej konfrontácii s jazykovou alebo komplikovanou situáciou alebo nepredvídaným zvratom situácie, môže byť ťažšie ho chápať a vyžaduje si širšie objasnenie.	Reakcie sú obvykle bezprostredné, vhodné a informatívne. Inicjuje a udržiava zmenu v téme, ak nastane nejaký nepredvídaný zvrät situácie. Zaoberá sa so zjavnými nedorozumeniami, overovaním, potvrdením alebo objasnením.

Úroveň 1, 2 a 3 sú na nasledujúcej strane

Obrázok 3

Jazyková spôsobilosť úrovní 4-6

Úroveň	VÝSLOVNOSŤ	KONŠTRUKCIA	SLOVNÁ ZÁSoba	PLYNULOSŤ	CHÁPANIE	INTERAKCIA
	Úroveň 4, 5 a 6 sú na predchádzajúcej strane					
Pokročilé znalosti 3	Výslovnosť, dôraz, rytmus a intonácia sú ovplyvnené prvým (rodiným) jazykom alebo miestnym nárečím a často ruší ľahkosť chápania.	Základné gramatické konštrukcie a druhy viet nie vždy sú kreatívne používané. Chyby majú často vplyv na význam vety.	Rozsah slovných zásob a jej presnosť je často dostatočná na efektívnu komunikáciu všeobecných, konkrétnych a odborných tém, ale rozsah je obmedzený a výber slov je často nevhodný. Často neúspešná možnosť parafrázovania, keď je nedostatok slovných zásob.	Rozsiahla tvorivosť reči, ale frázovanie a pauzovanie je často nevhodné. Nerozhodnosť alebo nechápanosť pri jazykovej konverzácii môže brániť efektívnej komunikácii. Niekedy odvracia pozornosť v súvislosti.	Chápanie je všeobecne často presné, konkrétne k danej téme, keď je prízvuk alebo dialekt dostatočne zrozumiteľný aj pre leteckú komunitu. Môže zlyhať pri chápaní jazykových alebo komplikovaných situácií alebo v nepredvídaných zvrtoch situácií.	Reakcie sú niekedy bezprostredné, vhodné a informatívne. Môže iniciovať a udržať zmenu v téme s uvoľnenosťou na známe témy a v predvídaných situáciách. Vo všeobecnosti neschopný, ak ide o neočakávané zvrty situácií.
Základné znalosti 2	Výslovnosť, dôraz, rytmus a intonácia sú veľmi ovplyvnené prvým (rodiným) jazykom miestnym nárečím a zvyčajne ruší ľahkosť chápania.	Vykazuje iba obmedzené ovládanie zopár ľahko si zapamätateľných gramatických konštrukcií a druhov viet.	Obmedzený rozsah slovných zásob, je zložený len z jednotlivých slov a zapamätateľných fráz.	Môže tvoriť veľmi krátke, jednotlivé, zapamätateľné výrazy s časťami pauzami a často odvracia pozornosť v súvislosti na formuláciu a výjadruje sa málo používanými slovami.	Chápanie je obmedzené na jednotlivé, zapamätateľné frázy, artikulácia je opatrná a pomalá.	Pomalé reakcie a často nevhodné. Vzájomné pôsobenie je obmedzené na jednoduché rutinné výmeny.
Znalosti začiatočníka 1	Spĺňa na úrovni nižšej, ako sú znalosti začiatočníka.	Spĺňa na úrovni nižšej, ako sú znalosti začiatočníka.	Spĺňa na úrovni nižšej, ako sú znalosti začiatočníka.	Spĺňa na úrovni nižšej, ako sú znalosti začiatočníka.	Spĺňa na úrovni nižšej, ako sú znalosti začiatočníka.	Spĺňa na úrovni nižšej, ako sú znalosti začiatočníka.

Obrázok 4

Jazyková spôsobilosť úroveň 1-3

Kontrolné otázky a úlohy overujúce pochopenie témy:

8. Vymenujte základné preukazy spôsobilosti pilotov.
9. Popíšte k čomu oprávňuje Preukaz spôsobilosti ľahkých lietadiel (LAPL).
10. Aký je minimálny vek držiteľov jednotlivých preukazov spôsobilosti pilota?
11. Aká je platnosť doložiek jazykových spôsobilostí úrovne 4,5,6?
12. Ako nariadenie 2015/340 definuje kvalifikačné kategórie riadiaceho letovej prevádzky?
13. Aké doložky môže obsahovať kvalifikačná kategória pre letiskové riadenie letov podľa prístrojov (ADI)?
14. Aké doložky môže obsahovať kvalifikačná kategória pre približovacie prehľadové riadenie (APS)?